

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Kateřina Michalská

Právní úprava chovu psích plemen v České republice

Diplomová práce

Olomouc 2021

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Právní úprava chovu psích plemen v České republice* vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 1. 3. 2021

Kateřina Michalská

Na tomto místě bych ráda poděkovala své rodině a přátelům, kteří mi byli velkou podporou po celou dobu studia. Dále chci vyjádřit velké díky vedoucímu mé diplomové práce, panu JUDr. Ondřeji Víchovi, za poskytnuté rady a čas, který mi věnoval během psaní mé diplomové práce.

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Právní úprava zájmových chovů zvířat.....	10
2.1	Mezinárodní právní úprava.....	10
2.2	Unijní právní úprava.....	11
2.2.1	Primární právo.....	12
2.2.2	Sekundární právo.....	13
2.3	Vnitrostátní právní úprava.....	14
2.3.1	Zákon na ochranu zvířat proti týrání.....	14
2.3.2	Ostatní právní předpisy.....	15
2.4	Judikatura.....	16
3	Pojmy týkající se zvířat v zájmových chovech.....	18
3.1	Zvíře.....	18
3.1.1	Pojem zvíře ve veřejném právu.....	18
3.1.2	Pojem zvíře v soukromém právu.....	19
3.2	Zájmový chov.....	20
3.3	Chovatel.....	21
3.4	Chovatelská stanice.....	22
3.5	Ochrana welfare.....	24
4	Povinnosti chovatelů zvířat v zájmovém chovu dle platné právní úpravy s ohledem na aktuální novely zákonů.....	25
4.1	Obecné povinnosti chovatelů zvířat.....	25
4.2	Základní povinnosti chovatele zájmového chovu psů.....	26
4.2.1	Zákon na ochranu zvířat proti týrání.....	26
4.2.2	Zákon o veterinární péči.....	28
4.3	Oznamovací povinnost chovatelů zájmového chovu psů.....	29
4.4	Očkování a čipování psů.....	30
5	Rozmnožování psů a řešení problematiky tzv. množíren.....	32
5.1	Pojem psí množírna.....	32
5.2	Povinnosti chovatele v zájmovém chovu při rozmnožování psů ve světle novely ZoZT.....	32
5.2.1	Rozšířený okruh subjektů.....	32
5.2.2	Podmínky chovu při rozmnožování psů.....	33

5.2.3	Evidenční povinnost chovatele	33
5.3	Prevence proti vzniku množíren	34
5.4	Návrhy de lege ferenda	35
6	Dozor na úseku ochrany psů v zájmových chovech	37
6.1	Krajská veterinární správa	37
6.2	Česká obchodní inspekce	38
7	Protiprávní jednání a sankce související se zájmovými chovy psích plemen	40
7.1	Přestupky	40
7.1.1	Nejrelevantnější přestupky dle ZoZT	40
7.1.2	Správní tresty a zvláštní opatření u přestupků	41
7.1.3	Evidence přestupků na úseku ochrany zvířat	43
7.2	Trestné činy	43
7.2.1	Nejrelevantnější trestné činy a sankce za ně	44
7.2.2	Ostatní trestné činy a zhodnocení novely trestního zákona	46
8	Závěr	48
9	Seznam použitých zdrojů	52
9.1	Monografie	52
9.2	Právní předpisy mezinárodního práva	52
9.3	Právní předpisy Evropské unie	52
9.4	Vnitrostátní právní předpisy České republiky	53
9.5	Komentáře	53
9.6	Důvodové zprávy	54
9.7	Judikatura	54
9.8	Odborné časopisy	54
9.9	Internetové zdroje	54
9.10	Ostatní zdroje	57

Seznam použitých zkratek

EU	Evropská unie
Veterinární zákon	Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
ZoZT	Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů
Živnostenský zákon	Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů
Trestní zákoník	Zákon č. 40/2009 sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
Novela ZoZT	Vládní návrh zákona č. 582/0, kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
Novela veterinárního zákona	Vládní návrh zákona č. 435/0, kterým se mění zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
Novela trestního zákoníku	Návrh zákona č. 214/0, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
Řád	Řádu ochrany zvířat při chovu psů
KVS	Krajská veterinární správa
ČMKU	Českomoravská kynologická unie
ČOI	Česká obchodní inspekce

Obchod se zvířaty
Policie

Obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy
Policie České republiky

1 Úvod

Otázka chovu psích plenem je v naší společnosti aktuálně velmi řešena, jelikož je zde česká právní úprava zcela nedostatečná a v této oblasti vyvstává čím dál více nových problémů, které je třeba řešit. Jedním z hlavních fenoménů je provozování tzv. množíren, které doposud právo přímo nijak neregulovalo. Zákonodárce na daný stav v posledních letech reaguje zejména novelizacemi zákonů a snaží se co nejlépe legislativně upravit tuto problematiku. Zpřísňují se podmínky nejen pro samotné chovatele zájmového chovu zvířat, ale i obecně v ostatních oblastech zacházení se zvířaty, jelikož je zde nátlak ze strany veřejnosti a toto téma je dosti diskutované.

Hlavním cílem mé diplomové práce je komplexně shrnout právní úpravu České republiky de lege lata týkající se zájmového chovu psích plemen, a také zjistit, zda je v souladu s unijním právem. Dále se zaměřím na posouzení nedávných novel zákonů v oblasti ochrany zvířat, přičemž chci porovnat, zda změny v této právní úpravě přinesou efektivnější ochranu psů v zájmových chovech. Také se pokusím zodpovědět otázku v rámci novely trestního zákoníku, zda je problematika množíren natolik odlišná od týrání zvířat v zájmových chovech, aby byla vytvořena pro toto jednání nová skutková podstata trestného činu, popřípadě zhodnotím její legitimitu.

V rámci diplomové práce se tedy budu snažit zodpovědět všechny výše zmíněné výzkumné otázky. Má práce je členěna do osmi kapitol, přičemž každá z nich je rozdělena dále do podkapitol pro lepší přehlednost. V první, tedy úvodní kapitole, seznamuji čtenáře s aktuálním děním na poli ochrany zvířat v zájmových chovech a shrnuji jakými tématy se budu v mé práci zabírat. V druhé kapitole se zaměřím na mezinárodní, unijní a vnitrostátní právní úpravu de lege lata zájmového chovu psích plemen, přičemž se na dané téma podívám i z pohledu judikatury. Zásadní pojmy, které je třeba pro problematiku zájmového chovu psů definovat, se vynasnažím shrnout ve třetí kapitole. Následně ve čtvrté kapitole vymezím všechny povinnosti chovatele psa či přímo chovatelské stanice, a to i v rámci jednotlivých novel zákonů, zejména s ohledem na úpravu tzv. množíren. Kapitola pátá se bude zabírat tématem rozmnožování psů v souvislosti s množírnami. V tomto ohledu se pokusím nastínit právní či jiné možnosti, které by mohly být způsobily zabránit vzniku množíren, popřípadě se pokusím přímo poskytnout návrhy de lege ferenda. V kapitole šesté se zaměřím na výkon dozoru na úseku ochrany psů v zájmových chovech, zejména s ohledem na pravomoci příslušných orgánů v těchto věcech. V sedmé, předposlední kapitole, bych chtěla vymezit, jakých protiprávních jednání se může chovatel dopustit na úseku ochrany zvířat, a to z pohledu správního i trestního

práva, zejména pak v souvislosti s nelegálním chovem psů. Také budu zkoumat případnou kumulaci těchto činů. Dále chci zjistit rozdíl mezi tím, pokud se daného nelegálního jednání dopustí fyzická nebo právnická osoba. V poslední kapitole bych chtěla shrnout, k jakým závěrům jsem dospěla, zejména s ohledem na položené výzkumné otázky v úvodu.

S ohledem na charakteristiku diplomové práce jsem se rozhodla využít především metodiku literární rešerše aktuální právní úpravy zájmového chovu psů s prvky srovnávací metody, a to zejména s unijní legislativou.

Tématika ochrany zájmového chovu psů, popřípadě zvířat, není předmětem mnoha literárních děl. Z tohoto důvodu jsem obzvláště vycházela z aktuální i staré vnitrostátní právní úpravy, zejména pak z důvodových zpráv jednotlivých legislativních předpisů. Právní normy v této oblasti byly v posledních letech značně novelizovány, a proto vznikla poměrně obsáhlá materie k danému tématu ve formě odborných článků, které jsem taktéž využívala jako informační zdroje. Dále jsem hojně čerpala z webových stránek organizací, které souvisejí se zájmovým chovem psů. Samozřejmě jsem přihlédla i k příslušné judikatuře a komentářům k daným zákonům, bez kterých bych se v psaní této práce neobešla.

Diplomovou práci jsem zpracovávala k datu 1. 3. 2021.

2 Právní úprava zájmových chovů zvířat

2.1 Mezinárodní právní úprava

Mezinárodní právo upravuje problematiku ochrany a nakládání se zvířaty v lidské péči v mezinárodních úmluvách, a to zejména na úrovni regionální. Příkladem regionálních úmluv mohou být ty, k jejichž sjednání došlo v rámci Rady Evropy a jsou otevřené k podpisům členských států či mezinárodních organizací. Jedná se o unikátní úmluvy zaměřující se na ochranu zvířat v různých oblastech. Dosud ovšem neexistuje mezinárodní úmluva, jež by se zabývala pouze zájmovým chovem psů. Rada Evropy vytvořila v průběhu několika let systém pěti dohod, jež jsou v celosvětovém měřítku ojedinělým exemplářem. Tyto úmluvy postrádají kontrolní a procedurální mechanismy vynucování, proto je nelze z hlediska jejich nízké kontrolovatelnosti a vynutitelnosti dostatečně prosazovat v jednotlivých právních řádech členských států, přestože jsou jimi členské státy vázány, což znamená, že by státy měly učinit veškerá opatření ve svém vnitrostátním právu, aby dostály svých závazků z dohody jim plynoucí. V tomto důsledku se jedná spíše o inspirační zdroj, jež poskytuje materiální základ pro právní předpisy Evropské Unie (dále také „EU“). V současnosti neexistuje celosvětová úmluva typu hard law, tedy taková, která by byla pro členské státy závazná a regulovala právní ochranu zvířat v zájmových chovech.¹

2.1.1 Evropská dohoda o ochraně zvířat v zájmovém chovu

Jednou z výše uvedených dohod je Evropská dohoda o ochraně zvířat v zájmovém chovu, kterou Česká republika přijala s výhradou, a to dne 13. 11. 1987 ve Štrasburku. Dohoda pro Českou republiku vstoupila v platnost téměř o 12 let později, dne 24. 3. 1999.² V jejím článku 1 je definován pojem „zvíře v zájmovém chovu“, dle daného ustanovení se tím myslí každé zvíře držené či určené k držení člověkem, zejména v jeho domácnosti, pro jeho potěšení a jako společník.³ V dohodě jsou vymezeny zejména zásady pro držení a chov zvířat v zájmovém chovu, dále jsou zde stanoveny například podmínky obchodování se zvířaty a podmínky provozování soutěží zvířat. Tento mezinárodní právní předpis je v Evropě jedinečný, jelikož v rámci této problematiky se předpisy Evropské Unie zaměřují pouze na případy, kdy se jedná o komerční účely, zatímco Evropská dohoda o ochraně zvířat v zájmovém chovu

¹ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Academia, 2013, s. 153-155.

² Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 19/2000 Sb.m.s., o sjednání Evropské dohody o ochraně zvířat v zájmovém chovu

³ Čl. 1 odst.1 Evropské dohoda o ochraně zvířat v zájmovém chovu č. 19/2000 Sb. m. s.

dopadá i na případy držených zvířat v zájmových chovech osobou fyzickou či osobou právnickou, a to v každé domácnosti či jiném zařízení.⁴

2.1.2 Všeobecná deklarace práv zvířat

V souvislosti s mezinárodní právní úpravou mám za to, že je třeba zmínit i nevládní organizace na ochranu zvířat, jež se snaží prosadit zvířecí práva obdobně jako je to u mezinárodní ochrany lidských práv. Jednou z těchto iniciativ nevládních organizací bylo vytvoření Všeobecné deklarace práv zvířat, jež byla v roce 1978 vyhlášena v sídle UNESCO v Paříži. Nejedná se o pramen mezinárodního práva, tudíž nemá právní závaznost a nelze vynucovat její obsah. Jedná se spíše o inspirační zdroj, který má morální charakter a řada evropských států tuto ideu převzala do svých vnitrostátních předpisů. V celkem 14 člancích deklarace jsou formulovány dvě základní myšlenky, a to zásada dereifikace, což znamená, že zvíře není věc, a zásada personifikace, která zvířatům přiznává určitá práva. Motivací k vytvoření takového dokumentu byla snaha poukázat na nedostatečnou právní úpravu jednotlivých států na poli ochrany zvířat. V posledním článku deklarace je stanoven její hlavní cíl, který vyjadřuje, že práva zvířat mají být hájena zákonem stejně tak jako práva člověka.⁵

V posledních letech se právní pozice zvířat neustále zvyšuje, a to zejména v důsledku celosvětového zájmu o dané téma. Nejen nadnárodní neziskové organizace, nýbrž i státy samotné se snaží tento jev podporovat a čím dál tím více se debatuje o změnách legislativy a možnostech ochrany zvířat v lidské péči. Je velmi dobře, že se zvyšuje povědomí o této problematice, jelikož vlivem diskuse na toto téma si lidé začínají uvědomovat závažnost nedostatků v právní úpravě. Je třeba konstatovat, že ani na jedné úrovni výše zmíněných právních systémů neexistuje ucelená kodifikace právní úpravy nakládání se zvířaty v lidské péči, ale že je roztržena do velkého počtu právních norem závazného charakteru.⁶

2.2 Unijní právní úprava

Z hlediska systematiky pramenů práva je unijní právo důležitým zdrojem pro vnitrostátní legislativu jednotlivých členských států EU, přičemž v této oblasti nemá EU výlučnou pravomoc, nýbrž ji sdílí s členskými státy. Ochrana zvířat je zakotvena jak v primárním, tak sekundárním právu EU.

⁴ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Academia, 2013, s. 159-160.

⁵ CHAPOUTHIER, Georges. Zvířecí práva. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Triton, 2013, s. 35-38.

⁶ STEJSKAL, Vojtěch, LESKOVJAN, Martin. Člověk a zvíře - v zajetí či v péči?: aktuální právní a věcné otázky nakládání se zvířaty. 1. vydání. Praha, Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta: Nakladatelství Vodnář, 2010, s. 10.

2.2.1 Primární právo

V primárním právu EU je významným dokumentem Lisabonská smlouva o Evropské unii, jež byla ratifikována v roce 2009. Ve svém čl. 3 odst. 3 mimo jiné zmiňuje, že Evropa usiluje o vysoký stupeň ochrany a zlepšování kvality životního prostředí⁷. Tímto ustanovením se prvně na unijní úrovni dostává v povědomí ochrana životního prostředí, ovšem právní základ v oblasti ochrany zvířat je obsažen v čl. 13 Smlouvy o fungování Evropské unie, jež stanoví, že: „*Při stanovování a provádění politik Unie v oblasti zemědělství, rybolovu, dopravy, vnitřního trhu, výzkumu a technologického rozvoje a vesmíru zohledňují Unie a členské státy plně požadavky na dobré životní podmínky zvířat jako vnímajících bytostí; přitom zohlední právní nebo správní předpisy a zvyklosti členských států spojené zejména s náboženskými obřady, kulturními tradicemi a regionálním dědictvím.*“⁸ Dané ustanovení vyčleňuje oblasti, které spadají do politiky Unie. Ochrana zvířat v lidské péči nespadá pod kapitolu životního prostředí, jak by se mohlo prvotně jevit, nýbrž pod kapitolu zemědělství a rybolov⁹. Také je zde formulována průlomová myšlenka, a to, že na zvířata se již nahlíží jako na vnímající bytosti, nikoliv jako na pouhé věci.¹⁰

Z historického hlediska se o významu ochrany zvířat v lidské péči zmiňoval již Protokol o ochraně a dobrých životních podmínkách zvířat, jež byl připojen k Amsterodamské smlouvě, která vstoupila v platnost 1. 5. 1999. Tímto dokumentem se Společenství a členské státy zavázaly dostát požadavkům na dobré životní podmínky zvířat. V roce 2005 vydala Evropská komise Akční plán Společenství v oblasti dobrých životních podmínek a ochrany zvířat 2007-2010, čímž navázala na výše uvedený Protokol. Cílem této iniciativy bylo upevnit a prosadit dosažené výsledky a následně pak navrhnout strategii v legislativní oblasti ochrany zvířat do budoucna.¹¹ V současnosti vyzval Evropský Parlament svým Usnesením ze dne 12. 2. 2020 Komisi k vypracování akčního plánu, jež se má týkat nezákonného obchodu se zvířaty na území EU. Komise nicméně doposud podnětu nevyslyšela a aktuálně takovýto akční plán vydán není.¹²

⁷ Čl. 3 Smlouvy o Evropské unie. Úř. věst. C 202, 7. června 2016, s. 13 a násl.

⁸ Čl. 13 Smlouvy o fungování Evropské unie. Úř. věst. C 202, 7. června 2016, s. 47 a násl.

⁹ Čl. 38-44 Smlouvy o fungování Evropské unie. Úř. Věst. C 202, 7. června 2016, s. 47 a násl.

¹⁰ STEJSKAL, Vojtěch, LESKOVJAN, Martin. Člověk a zvíře - v zajetí či v péči?: aktuální právní a věcné otázky nakládání se zvířaty. 1. vydání. Praha, Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta: Nakladatelství Vodnář, 2010, s. 14-17.

¹¹ PRCHALOVÁ, Jana. Právní ochrana zvířat. 1. vydání. Praha: Linde, 2009, s. 33.

¹² Usnesení Evropského parlamentu ze dne 12. února 2020 o ochraně vnitřního trhu EU a práv spotřebitelů před negativními dopady nezákonného obchodu se zvířaty v zájmovém chovu [online]. europa.eu [cit. 12. prosince 2020]. Dostupné na <https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0065_CS.html>.

2.2.2 Sekundární právo

Evropská unie implementovala do svých sekundárních legislativních norem dohody vytvořené Radou Evropy ohledně ochrany zvířat chovaných v lidské péči. Podrobnější úpravu ochrany zvířat tedy najdeme až v sekundárním právu. Existuje velké množství směrnic, které byly převzaty do našeho vnitrostátního práva, zejména je transponoval zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (dále také „veterinární zákon“), který rozeberu níže.¹³ Také se danou problematikou zabývá mnoho nařízení, jež jsou oproti směrnici přímo použitelná a v tomto důsledku jsou právně závazná pro fyzické a právnické osoby bez dalšího. Právní úpravu, která by se zaměřovala pouze na welfare zvířat chovaných v zájmových chovech či přímo chovu psích plemen v sekundárním právu nenajdeme. Jedním ze sekundárních aktů, jež souvisí se zájmovými chovy, je Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 576/2013 o neobchodních přesunech zvířat v zájmovém chovu. Jak již vyplývá z názvu, tento dokument upravuje zejména veterinární podmínky pro neobchodní přesuny zvířat v zájmovém chovu. Příkladem uvedu čl. 17 odst. 1, kde je vymezena povinnost označení zvířat v zájmovém chovu aplikací transpondéru nebo zřetelně čitelným tetováním provedenými před 3. 7. 2011. Toto ustanovení zakládá povinnost čipování psů, koček a fretek. Do našeho právního řádu se daná povinnost zakotvila v § 4 odst. 7 veterinárního zákona.¹⁴

Dalším právním předpisem, který souvisí s daným tématem, je Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) o nákazách zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat ("právní rámec pro zdraví zvířat"), jež nahradilo roztržitý systém tvořený asi 50 nařízeními a směrnicemi, čímž byla sjednocena daná problematika. Zmíněné nařízení primárně upravuje zjišťování a tlumení nákaz, dále pak koordinované řešení rizik za účelem ochrany zvířat.¹⁵

Stávající unijní předpisy se zaměřují spíše na prevenci a boj s nemocemi či chorobami zvířat než na ochranu práv zvířat samotnou. Jak je již uvedeno výše, Evropský parlament a Rada sice přijala nařízení, jež upravuje a sjednocuje právní rámec pro zdraví zvířat, ale nadále zde chybí právní úprava dobrých životních podmínek zvířat. Podle mého názoru zde absentuje jednotný akt na unijní úrovni, který by poskytoval ochranu zvířatům v zájmových chovech a zaručil tak jejich dobré životní podmínky. Tohoto by se dalo docílit přímo použitelným nařízením či směrnicí, která by stanovila povinnost členským státům, aby jejich vnitrostátní

¹⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 576/2013 ze dne 12. června 2013, o neobchodních přesunech zvířat v zájmovém chovu a o zrušení nařízení (ES) č. 998/2003. Úř. věst. L 178, 28. června 2013, s. 1 a násl.

¹⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 2016/429 ze dne 9. března 2016, o nákazách zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat („právní rámec pro zdraví zvířat“). Úř. věst. L 84, 31. března 2016, s. 1 a násl.

právo odpovídalo minimálním standardům, jež sama EU určí za dostačující. Tato oblast nicméně dosud spadá pod pravomoc členských států.

2.3 Vnitrostátní právní úprava

V českém právním řádu nenajdeme jednotnou právní úpravu týkající se zájmového chovu zvířat, nýbrž je tato problematika roztržena v několika legislativních předpisech různé právní síly. Na ústavní úrovni je vymezena pouze ochrana přírodních zdrojů a přírodního bohatství.¹⁶ V Listině práv a svobod v čl. 35 je stanoveno právo na příznivé životní prostředí¹⁷. Ochrana zvířat a zajišťování jejich příznivých životních podmínek na ústavní úrovni upraveno není. Dále v rámci této problematiky shrnu právní předpisy, jež jsou relevantní v souvislosti se zájmovými chovy psů.

2.3.1 Zákon na ochranu zvířat proti týrání

Jedním z nejdůležitějších právních předpisů upravujících nejen zájmové chovy zvířat je zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání (dále také „ZoZT“). Tento zákon již prošel desítkami novel a také je konkretizován řadou prováděcích právních předpisů, jelikož pojímá širokou problematiku týkající se ochrany zvířat proti týrání. V tomto předpise najdeme právní úpravu ochrany zvířat při usmrcování, při veřejných vystoupeních, při přepravě, dále je zde upravena tematika ochrany hospodářských zvířat, zvířat v zájmových chovech, volně žijících zvířat a ochrany pokusných zvířat. Obecně zákon zakazuje týrání zvířat a jeho propagaci. V § 4 odst. 1 ZoZT je vymezen demonstrativní výčet jednání, která se za týrání považují. Hlavní cíl zákona je stanoven v § 1 a zní: *„Účelem zákona je chránit zvířata, jež jsou živými tvory schopnými pociťovat bolest a utrpení, před týráním, poškozováním jejich zdraví a jejich usmrcením bez důvodu, pokud byly způsobeny, byť i z nedbalosti, člověkem.“*¹⁸

Výše popsany zákon se řadí mezi přímé normy, jež chrání zvířata proti týrání. Vymezuje podmínky a požadavky, čímž zakládá práva a povinnosti fyzickým a právnickým osobám, které nakládají se zvířaty ve smyslu tohoto zákona. V této souvislosti je nutno podotknout, že tak navazuje na předpisy EU a vyhovuje jejich standardům.¹⁹

S právní úpravou souvisejí i principy a hodnoty, jež jsou vtěleny do jednotlivých ustanovení či z nich vyplývají. V této oblasti se jedná především o princip vysoké hodnoty zvířat a jejich vysoké ochrany, jež poukazuje na fakt, že zvířata jsou živé bytosti jako lidé a jsou schopny prožívat stejné či podobné emoce. Člověk je ovšem ten, co vše řídí a ovládá, proto

¹⁶ Čl. 7 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷ Čl. 35 odst. 1 Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸ § 1 odst. 1 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

musíme zvířatům zajišťovat ochranu, když ony samy nemohou. Dalším je princip péče, který vystihuje respektování potřeb zvířat, zejména při podmínkách jejich chovu v lidské péči. Důležitým principem je také princip odpovědnosti chovatele, protože osoba držící zvíře je povinna zajistit dodržování zákonných podmínek chovu.²⁰

Vedle tohoto zákona existují právní normy, jež naopak upravují tzv. nepřímou ochranu zvířat proti týrání, jimiž jsou například zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny či zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči.

2.3.2 Ostatní právní předpisy

Významným právním předpisem, který upravuje především ochranu zvířat a podmínky nakládání s nimi, je zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů. Tento zákon upravuje především požadavky veterinární péče, s tím pak související péči o zdraví zvířat a jejich ochranu, dále pak dozor nad dodržováním povinností osob, jež vyplývají z tohoto předpisu.

Další povinnosti osob, související s výše uvedeným, mohou být konkretizovány podzákonými právními předpisy, zejména vyhláškami. Pro příklad uvedu vyhlášku Ministerstva zemědělství č. 21/2013 Sb., o stanovení podmínek při chovu psů a koček. Jedná se o prováděcí právní předpis k ZoZT.

Právní úprava může být stanovena i na místní úrovni, a to v mezích samostatné působnosti, jež se projeví vydáním obecně závazné vyhlášky. K ukládání povinností takovouto vyhláškou fyzickým či právnickým osobám je potřeba zákonné zmocnění. Například dle zákona o místních poplatcích stanoví obec obecně závaznou vyhláškou chovatelům psů povinnost platit poplatek za psa. U tohoto poplatku je ovšem zákonné omezení, kdy výše poplatku nesmí přesáhnout 1.500,- Kč za jednoho psa ročně.²¹ Dalším příkladem je pravomoc obce stanovit obecně závaznou vyhláškou pravidla pro pohyb psů na veřejném prostranství nebo vymezení prostorů pro volný pohyb psů.²²

Zájmové chovy zvířat reguluje také zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále také „živnostenský zákon“), jež s tímto spojuje živnost jak vázanou, tak volnou.

S chovem psů, či obecně zvířat, souvisí i jejich prodej a z toho vyplývající daňová povinnost, jenž je upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Zde bude záležet, zda má osoba živnostenské oprávnění či nikoliv. Pokud osoba nemá toto oprávnění, pak se při

²⁰ JANČÁŘOVÁ, Ilona, et al. Právo životního prostředí: zvláštní část. Brno: Masarykova univerzita, 2015, s. 288-289.

²¹ § 2 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

²² § 24 odst. 2 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

splnění dalších podmínek může jednat o příjmy ostatní, které budou spadat pod tzv. příjmy z příležitostných činností.²³ V případě, že osoba bude mít danou živnost, jedná se o příjmy ze samostatné činnosti.²⁴

V poslední řadě je třeba zmínit právní předpis, jež stanoví tresty za porušení výše uvedeného, zejména tedy za porušení dobrého nakládání se zvířaty. V tomto ohledu se jedná o zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále také „trestní zákoník“). Co se týče správního trestání na úseku ochrany zvířat v zájmových chovech, jsou jednotlivé sankce vymezeny ve výše uvedených zákonech.

Různorodost právních předpisů, jež upravují problematiku zájmových chovů zvířat, je již na první pohled značně rozsáhlá. České právo bylo postupně v této oblasti harmonizováno s unijním právem, z čehož vyplývá, že je také v souladu s evropskou legislativou. Ochrana zvířat je aktuálně nejen na evropské úrovni velmi diskutovaným tématem a právní úprava se v této oblasti začala více vyvíjet k lepšímu. Je proto nutné reagovat jednak na vývoj evropského práva a také na apel společnosti novelami vnitrostátních předpisů, zejména novelizací ZoZT a veterinárního zákona.²⁵ Česká legislativa negarantuje subjektivní práva zvířatům, ale řada zákonů, zejména těch, které jsou zmíněny výše, zakotvuje jakási „morální práva“ zvířat, a to formou odpovídajících zákazů a uložení povinností příslušným osobám.²⁶ V této kapitole jsem se zabývala právní úpravou zájmového chovu zvířat pouze z pohledu veřejného práva, nicméně v soukromém právu najdeme taktéž ustanovení, jež se zabývají určitými aspekty dané problematiky. Příkladem může být kupní smlouva, jejímž objektem je pes či kočka.

2.4 Judikatura

Na unijní úrovni se nevyskytuje judikatura, která by řešila problematiku povinností chovatelů zájmových chovů psích plemen v souvislosti s dobrými životními podmínkami zvířat. Je tomu tak proto, že EU přenechala jurisdikci v této oblasti jednotlivým členským státům a jejich vnitrostátním předpisům. Dle dostupných zdrojů jsem našla pouze jeden judikát, který nejbližší souvisí s daným tématem, a tím je Rozsudek Soudního dvora, který rozhodoval o předběžné otázce, jež se týkala vzorového pasu pro přesuny psů, koček a frettek uvnitř EU.²⁷

V případech zájmových chovů či obecně na úseku ochrany zvířat, se protiprávní jednání řeší nejčastěji na úrovni správních orgánů v přestupkovém řízení. Pouze zřídka jsou případy

²³ § 10 odst. 1 písm. a) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴ § 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁵ JANČÁŘOVÁ, Ilona, et al. Právo životního prostředí: zvláštní část. Brno: Masarykova univerzita, 2015, s. 286.

²⁶ MÜLLEROVÁ, Hana a kol. Kapitoly o právech zvířat: "My a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. Praha: Academia, 2016, s. 637.

²⁷ Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 14. dubna 2011, Třetí senát, spojené věci C-42/10, C-45/10 a C-57/10, I - 2982.

související se zájmovými chovy zvířat projednávány před trestním soudem, popřípadě před soudem správním či civilním.²⁸

Nejvyšší správní soud se k této problematice vyjadřuje zejména ve spojitosti s výkladem jednotlivých ustanoveních zákona, kdy je potřeba vyjasnit neurčité právní pojmy. Kupříkladu Krajský soud uvedl, že: „... *týráním zvířat ve smyslu § 4 TýrZv je i chov velkého počtu psů na malém prostoru. Je třeba mít na paměti i psychickou pohodu zvířat, možnost pohybu každého z nich a též možnost alespoň určité formy soukromí pro každého z nich.*“²⁹ Judikatura českých soudů se zabývá častěji oblastí týkající se hospodářských zvířat než zájmových chovů, což ovšem nebrání v její aplikovatelnosti také na tyto případy.

²⁸ MITÁŠOVÁ, Barbora. Mazlíček, či hračka? Novela trestního zákoníku má přinést vyšší tresty za týrání zvířat [online]. pravo21.cz, 3. července 2018 [cit. 31. ledna 2021]. Dostupné na <<https://pravo21.cz/pravo/mazlicek-ci-hracka-novela-trestniho-zakoniku-ma-prinest-vyssi-tresty-za-tyrani-zvirat>>.

²⁹ Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. dubna 2015, sp. zn. 22 A 69/2013.

3 Pojmy týkající se zvířat v zájmových chovech

3.1 Zvíře

3.1.1 Pojem zvíře ve veřejném právu

Pojem zvíře je definován v několika právních předpisech různě. Odlišně je také vymezen v právu soukromém a v právu veřejném. První se zaměřím na úpravu v ZoZT, v jehož rámci je v § 3 písm. a) stanoveno, že zvířetem je každý živý obratlovec, kromě člověka, nikoliv však plod nebo embryo. Právní úprava je zde značně omezena, jelikož chrání pouze obratlovce. Dále v ZoZT najdeme několik podkategorií vymezující například pojem zvíře v lidské péči, hospodářské zvíře či zvíře v zájmovém chovu.³⁰ Kategorii zájmového zvířete definuje tento zákon v § 3 písm. e), jako zvíře, u něhož hospodářský efekt není hlavním účelem chovu a je chované v prostorách k tomu určených nebo v domácnosti, přičemž chov slouží především k zájmové činnosti nebo je zvíře bráno jako společník člověka.³¹ Podobně definuje zájmové zvíře Evropská dohoda o ochraně zvířat v zájmových chovech, jak jsem již zmínila v kapitole 1. Vymezení pojmu zvíře v zájmovém chovu je tak v souladu s evropskou legislativou, respektive odpovídá jejím požadavkům. Na základě uvedeného lze psy podřadit pod kategorii zájmových zvířat.

V jiných právních předpisech veřejného práva často nenajdeme definici zvířete nebo vymezení jeho podkategorie. V takovém případě, pokud to neodporuje povaze a smyslu daného ustanovení zákona, můžeme použít definici uvedenou v ZoZT. Například veterinární zákon nespécifikuje pojem zvíře, a přitom zrovna tento pojem je pro něj stěžejní, jelikož s ním operuje v celém znění zákona. Veterinární zákon v § 10 odst. 1 písm. d) zmiňuje, že v souvislosti s daným ustanovením, se za zvířata považují obratlovci i bezobratlí. Z toho lze dovodit, že se jedná o širší pojetí daného pojmu, oproti definici v ZoZT. V každém případě je třeba posoudit účel a smysl veterinárního zákona, jež je stanoven v jeho prvních dvou paragrafech.³² Tento zákon operuje přímo s pojmem „pes“, a to tam, kde se má dané ustanovení vztahovat jen na daný druh zvířete.³³

Velké množství zákonů používá pojem zvíře, aniž by určili jeho legální definici či odkázali na jiný konkrétní právní předpis, kde je tento pojem interpretován. V těchto případech musíme dovodit, a to v souladu s účelem daného zákona, co zákonodárce pojmem zamýšlel,

³⁰ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Academia, 2013, s. 311.

³¹ PRCHALOVÁ, Jana. Právní ochrana zvířat. 1. vydání. Praha: Linde, 2009, s. 37.

³² MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Academia, 2013, s. 311-312.

³³ DOUSEK, Jiří, DOUSEK, Jiří. Pes v zrcadle předpisů. 2. vydání. Praha: LexisNexis CZ, 2004, s. 55.

respektive jaká zvířata chtěl chránit. Zda pouze obratlovce nebo i bezobratlé, popřípadě pouze určitou podkategorii zvířat.³⁴

Z výše uvedeného vyplývá, že nestačí pouze určit konkrétní zákon dle kterého se bude v daném případě postupovat, ale také vymezit, zda zákon samostatně upravuje pojem zvíře či nikoliv. Následně je potřeba určit přesnou kategorii, do které jednotlivé zvíře spadá, jelikož na tom závisí legislativní úprava, která se u různých kategorií zvířat může lišit. Navíc existuje celá řada zákonů, jež vůbec daný pojem legislativně neupravuje. V tomto případě je nutné pomocí interpretace dovodit, kterou kategorii zvířat chtěl zákonodárce chránit. Výše zmíněná legislativa se mi jeví velmi chaotická. Z těchto důvodů bych navrhovala právní úpravu, jež se může vydat dvěma směry, a to buď sjednocením obecného významu pojmu zvíře v jednotlivých právních předpisech veřejného práva nebo vymezením pojmu zvíře každým zákonem zvlášť.

3.1.2 Pojem zvíře v soukromém právu

V rámci soukromého práva najdeme definici zvířete v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále také „OZ“), kde se v § 494 uvádí, že zvíře, jakožto smysly nadaný tvor, má zvláštní význam a hodnotu. Toto ustanovení dále stanoví, že živé zvíře se již nepovažuje za pouhou věc a může být na něj nahlíženo jako na věc jen tehdy, pokud to neodporuje jeho povaze. Zvláštní hodnota zvířete je vnímána v jeho podstatě. Zvíře dokáže vnímat okolní vjemy z čehož pramení, že má zpětnou emoční vazbu. Toto ustanovení bylo zakomponováno až do novelizované právní úpravy občanského zákoníku v roce 2012. Došlo tedy k velmi významné změně, tzv. dereifikaci zvířat. To znamená, že zvíře již nespadá do kategorie věcí v právním slova smyslu, jak tomu bylo již od dob římského práva.

Zvířata jsou zvláštním objektem právních vztahů, což se projevuje v lepším zacházení s nimi, tedy takovém, jež odpovídá povaze živého tvora. Například při vzniku zadržovacího práva nelze domácího mazlíčka, který lpí na pánovi, použít jako předmět zadržení. Zvířata mohou být předmětem absolutních majetkových práv, zejména se jedná o právo vlastnické. Živá zvířata mohou být také nepřímým předmětem u relativních majetkových práv, tedy například u koupě, darování, výpůjčce atd. Z tohoto vyplývá, že občanský zákoník kategorizuje zvířata dle účelu a souvislostí se soukromoprávními instituty.³⁵

Terminologie pojmu zvíře v soukromém právu je značně širší, než jakou používají veřejnoprávní předpisy. Je tedy nutné v konkrétní situaci rozlišovat, jakou definici je možno

³⁴ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Academia, 2013, s. 310-311.

³⁵ LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, s. 1746-1750 (§ 494).

aplikovat, jelikož veřejné právo je od soukromého separováno a nelze tak použít vymezení pojmu zvířete či jeho podkategorie z veřejnoprávního předpisu do soukromoprávního a naopak.³⁶ Pod pojem zvíře soukromé právo zahrnuje nejen obratlovce, ale také bezobratlé živočichy, kteří jsou schopni vnímat bolest nebo stres.³⁷

Stávající právní úprava soukromého práva se může jevit nepřehlednou, a to z toho důvodu, že vymezuje další kategorie zvířat, které jsou odlišné od veřejného práva a zavádí tak zcela jiné pojetí těchto pojmů. Adresátům právních norem může působit potíže při zařazení zvířete do dané kategorie, z čehož se odvozují povinnosti osoby držící zvíře.³⁸ Dle mého názoru by měla v soukromém právu vzniknout zcela nová jednotná kategorie *sui generis*, a to speciálně pro zvířata, aby se již nerozlišovalo, zda se v dané situaci bude jednat o zvíře jako o věc v právním slova smyslu či nikoliv. Zvířata jsou živé bytosti a z tohoto důvodu by měla mít určitá privilegia oproti pouhé věci. Individuální kategorie by jim zaručovala zvláštní zacházení ve všech případech. Zmíněný návrh *de lege ferenda* by měl být způsobilý sjednotit právní úpravu tak, aby byla tato problematika pro adresáty právních norem přehlednější a zároveň, aby se zvířatům dostávalo náležité právní ochrany v soukromoprávních vztazích.

3.2 Zájmový chov

Definici zájmového chovu psích plemen nenalezneme v žádném právním předpise, nicméně je tento pojem vymezen v Řádu ochrany zvířat při chovu psů (dále také „Řád“), jež stanoví, že: „*chovem se rozumí cílevědomá plemenitba čistokrevných psů s průkazem původu, respektující zásady genetického zdraví jedince i celé populace*“³⁹. Řád byl zpracován a určen pro Českomoravskou kynologickou unii (dále také „ČMKU“) a jedná se o její základní normu. ČMKU sdružuje kynologické organizace v České republice, jakou je například Český kynologický svaz. Znění Řádu bylo schváleno Ústřední komisí pro ochranu zvířat. Řád je na základě svého čl. 1 odst. 3 závazný pro všechny členské organizace ČMKU. Kynologické organizace mají také svá pravidla, tyto musí být ovšem v souladu s Řádem ČMKU. V praxi to tedy vypadá tak, že pokud má chovatel psů chovatelskou stanici, jež spadá pod některý z chovatelských klubů a tento klub je součástí určité kynologické organizace, musí dodržovat a

³⁶ MÜLLEROVÁ, Hana a kol. Kapitoly o právech zvířat: "My a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. Praha: Academia, 2016, s. 660.

³⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů [online]. beck-online.cz, [cit. 28. prosince 2021]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/chapterview/document.seam?documentId=oz5f6mrqgez6obzl5shu&groupIndex=0&rowIndex=0>>.

³⁸ MÜLLEROVÁ, Hana. Zvíře jako předmět právní úpravy veřejného práva a nový občanský zákoník. České právo životního prostředí, 2014, roč. 14, č. 35, s. 21.

³⁹ Čl. 3 odst. 4 Řádu ochrany zvířat při chovu psů. Českomoravská kynologická unie [online]. cmku.cz, 16. srpna 2007 [cit. 28. prosince 2020]. Dostupné na <https://www.cmku.cz/cz/rady-a-predpisy-cmku-152#k_6>.

řídít se pravidly stanovenými jak chovatelským klubem, popřípadě kynologickou organizací, tak ČMKU. Pokud chovatel poruší tato pravidla, je v pravomoci chovatelského klubu vyvodit z takového jednání důsledky, které mohou být v podobě od napomenutí chovatele až po pozastavení chovnosti psa.

V čl. 2 Řádu je stanoveno, že jeho účelem je zejména stanovit podmínky a pravidla chovu psů v návaznosti na aktuální požadavky na ochranu zvířat. Cílem daného Řádu je zajistit ochranu psů a informovat chovatele či držitele psů o podmínkách ochrany zvířat, což by mělo zabezpečit dodržování podmínek chovu a měla by se tak zlepšovat ochrana psů a činnost chovatelů.⁴⁰ Zvířata chovaná v zájmových chovech mohou být domestikovaná zvířata nebo zvířata volně žijící.⁴¹

Z dikce zákona vyplývá, že zájmový chov je takový chov, ve kterém není hlavním účelem hospodářský efekt, nýbrž má sloužit především zájmové činnosti člověka. Zájmový chov také může sloužit pro osobní spotřebu menších chovatelů.⁴²

3.3 Chovatel

Pojem chovatel je legislativně definován ve více právních předpisech. Stěžejní definici najdeme přímo v ZoZT, který pojem chovatel vymezuje ve svém § 3 písm. k) takto: „*chovatelem je každá právnická nebo fyzická osoba, která drží nebo chová zvíře nebo zvířata, trvale nebo dočasně, přemísťuje zvíře, nebo obchoduje se zvířaty, provozuje jatky, útulky, záchranné stanice, hotely a penziony pro zvířata nebo zoologické zahrady, provádí pokusy na zvířeti nebo zvířatech anebo pořádá jejich veřejná vystoupení*“.⁴³ ZoZT tento pojem vymezuje velmi široce, jelikož pod něj spadá nejen vlastník zvířete, nýbrž jakákoliv osoba. Může se jednat například o obchodníka se zvířaty, dopravce či osobu, která zvíře jde venčit. Z výše uvedeného vyplývá, že v tomto ohledu není podstatné, kdo je vlastníkem zvířete. Zákonodárce záměrně pojal daný pojem obsáhle, protože z hlediska ochrany zvířat proti týrání je podstatné pouze to, kdo přímo a bezprostředně ovlivňuje životní podmínky daného zvířete a nakládá s ním. Smyslem takto obecné definice je zejména zajistit náležité vhodné zacházení se zvířaty nehledě na subjekt, který v danou chvíli zvíře drží, byť jen dočasně. V důsledku širokého pojetí pojmu chovatele lze postihnout kohokoliv, kdo se zvířetem nesprávně nakládá. Nevztahuje se to tedy pouze na vlastníka zvířete či chovatele dle definice ZoZT.⁴⁴

⁴⁰ Řád ochrany zvířat při chovu psů. Českomoravská kynologická unie [online]. cmku.cz, 16. srpna 2007 [cit. 28. prosince 2020]. Dostupné na <https://www.cmku.cz/cz/rady-a-predpisy-cmku-152#k_6>.

⁴¹ PRCHALOVÁ, Jana. Právní ochrana zvířat. 1. vydání. Praha: Linde, 2009, s. 75.

⁴² DAMOHORSKÝ, Milan. Právo životního prostředí. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 410.

⁴³ § 3 písm. k) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁴ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Academia, 2013, s. 317.

Dále najdeme obdobnou definici chovatele ve veterinárním zákoně, který říká, že: „*chovatelem je každý, kdo zvíře nebo zvířata vlastní nebo drží, anebo je pověřen se o ně starat, ať již za úplatu nebo bezúplatně, a to i na přechodnou dobu.*“⁴⁵

V poslední řadě bych zmínila zákon č. 154/200 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů, kde je taktéž definován pojem chovatel. Zmíněný zákon ovšem reguluje pouze chov určitých hospodářských zvířat.⁴⁶

3.4 Chovatelská stanice

V živnostenském zákoně jsou vymezeny dva typy chovatelství, k jejichž výkonu je potřeba získat živnostenské oprávnění. V obou případech jde o živnosti, které souvisejí se zájmovým chovem zvířat.⁴⁷ Oproti tomu existuje chovatelství, jehož hlavním účelem je pouze zájmová činnost a k tomuto chovu tudíž není potřeba založení živnosti.

Nejprve se zaměřím na chovatelské stanice psích plemen, k nimž není zapotřebí žádného speciálního oprávnění a jsou pouze registrovány u některého svazu chovatelů. Chovatelské stanice samozřejmě mohou být vedeny jako živnost, není to ovšem pravidlem. Hlavním cílem kynologických organizací je obecně prospěšná činnost spočívající zejména ve zlepšování podmínek chovu zvířat. V případě chovu psů je touto organizací Český kynologický svaz, jež je zájmovým občanským sdružením neziskového charakteru a je členem Českomoravské kynologické unie. Jeho hlavním účelem je dle stanov Českého kynologického svazu zabezpečování sportovní kynologické činnosti prostřednictvím svých orgánů. Tato činnost musí být prováděna v souladu se zákony platnými v České republice. Zahrnuje zejména sportovní výcvik, státní reprezentaci a chov psů.⁴⁸ Členem se může stát každý, kdo souhlasí s posláním a úkoly tohoto svazu, a o jehož přijetí rozhodl příslušný orgán dle příslušných stanov.⁴⁹ Tento svaz vznikl pro zabezpečení ochrany psů v zájmovém chovu a jeho hlavním účelem je prostřednictvím chovatelských klubů řídit chov psů, s čímž souvisí vedení plemenné knihy, vydávání průkazů původu psů a registrace chovných jedinců.⁵⁰ Člen konkrétního

⁴⁵ § 3 odst. 1 písm. a) zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁶ § 2 odst. 1 písm. d) zákona č. 154/200 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů

⁴⁷ Obchod se zvířaty a chov zvířat jako výkon živnosti [online]. epravo.cz, 5. listopadu 2001 [cit. 26. prosince 2020]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/obchod-se-zviraty-a-chov-zvirat-jako-vykon-zivnosti-15332.html>>.

⁴⁸ Čl. 2 bod 1. Stanovy Českého kynologického svazu. [online]. kynologie.cz, 7. prosince 2019 [cit. 29. prosince 2020]. Dostupné na <<http://www.kynologie.cz/rady-a-predpisy/>>.

⁴⁹ Čl. 3 bod 1. Stanovy Českého kynologického svazu. [online]. kynologie.cz, 7. prosince 2019 [cit. 29. prosince 2020]. Dostupné na <<http://www.kynologie.cz/rady-a-predpisy/>>.

⁵⁰ Čl. 3 bod 2. Stanovy Českého kynologického svazu. [online]. kynologie.cz, 7. prosince 2019 [cit. 29. prosince 2020]. Dostupné na <<http://www.kynologie.cz/rady-a-predpisy/>>.

chovatelského klubu může uchovnit psa jen v případě, že naplní podmínky stanovené klubem, přičemž tyto podmínky se mohou lišit v souvislosti s plemenem psa.

Jak jsem již zmínila, živnostenský zákon upravuje dva typy chovatelství. V prvé řadě se jedná o obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy (dále také „obchod se zvířaty“), jež je dle Přílohy č. 2 živnostenského zákona živností vázanou.⁵¹ Pro získání této živnosti je podmínkou určité odborné vzdělání. Živnostník musí osvědčit tuto odbornou specializaci, například dokladem o vysokoškolském vzdělání ve studijních oborech zaměřených na chovatelství pro zájmové chovy zvířat. Obsahová náplň živnosti je vymezena v Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností. Jedná se zejména o nákup zvířat za účelem jejich dalšího prodeje a prodej zvířat určených pro zájmové chovy.⁵² Živnostník zde vystupuje hlavně jako obchodník a jeho hlavním cílem je dosáhnout co největšího zisku.

Druhou živností je chov zvířat a jejich výcvik (s výjimkou živočišné výroby), která spadá do živností volných.⁵³ K provozování volné živnosti se nevyžaduje prokázání odborné ani jiné způsobilosti.⁵⁴ Náplní oboru chov zvířat a jejich výcvik je především zájmový chov psů, koček a jiných drobných zvířat a s tím související možnost prodeje těchto zvířat z vlastního chovu.⁵⁵

V obou případech se jedná o živnosti ohlašovací, což znamená, že při splnění stanovených podmínek smějí být provozovány na základě pouhého ohlášení příslušnému úřadu.⁵⁶ Samozřejmě musí být vždy splněny všeobecné podmínky provozování živnosti dle § 6 živnostenského zákona, jedná se například o plnou svéprávnost.

Není pravidlem, že každý chovatel je zároveň i živnostník. V § 2 živnostenského zákona jsou stanoveny obecné předpoklady pro vznik živnosti. Musí se jednat o soustavnou činnost, jež je provozována samostatně, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, přičemž hlavním účelem je dosažení zisku. Někteří tyto podmínky nenaplní a naopak ti, co by je naplnili, tak úmyslně živnost neoznámí, jako například majitelé nezákonných množiren.

Na závěr je třeba podotknout, že je značný rozdíl v chovu dle živnostenského zákona a chovu ryze zájmového, kdy chovatel či držitel psa provozuje chovatelskou stanici jako člen některého ze svazu chovatelů, resp. chovatelského klubu. Chovatelské stanice registrované v některém chovatelském klubu dbají na nejlepší zájem psů. Jedná se o chovy psů v domácím

⁵¹ § 23 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů

⁵² Příloha č. 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů

⁵³ Příloha č. 4 bod 5. zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁴ § 25 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁵ Příloha č. 4 bod 5. Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností

⁵⁶ § 9 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů

prostředí, kde je důležité odchovat zdravé psy. Členové spolku se zabývají správným křížením plemen tak, aby bylo zachováno biologické zdraví každého jedince a jeho charakteristické vlohy a vlastnosti. Každý pes z takového chovu získá průkaz původu, jež je znakem zejména kvalitního odchovu.⁵⁷ V tomto případě tedy není hlavním účelem prodej zvířat a z toho utržený zisk.

3.5 Ochrana welfare

Animal welfare, neboli pohoda zvířat, představuje: „*vyvážený stav, kdy zvíře je schopno přirozeně se vyrovnat svými vlastními silami s působením životního prostředí, vyhnout se při tom strádání, zachovat si zdraví a plnou životaschopnost.*“⁵⁸ Ochrana péče o pohodu zvířat zahrnuje nejen zvířata v zájmových chovech, ale i všechna ostatní, a to individuálně v souvislosti s jejich způsobem života.⁵⁹

Nikde nenajdeme jednotnou definici pojmu animal welfare, všechny se ovšem zabývají kvalitou života zvířete. Pro kvalitní život zvířete musí být vytvořeny dobré životní podmínky, jež zahrnují fyzické i mentální standardy, a to s ohledem na konkretizaci zvířete. Vždy musíme brát v potaz aspekty, jako o jaké zvíře se jedná či v jakém prostředí se nachází a podobně.⁶⁰ Dobrá životní pohoda zvířat tedy zjednodušeně znamená dobrou kondici a spokojenost zvířete. Dobrá kondice zvířete značí jeho fyzickou pohodu, oproti tomu spokojenost, popřípadě dobrý pocit zvířete, ukazuje na jeho mentální stav.⁶¹

Zvířata vnímají svou životní pohodu jinak než lidé, a proto nemůžeme objektivně zjistit, jak se zvířata cítí. Z tohoto důvodu animal welfare můžeme naplnit jen teoreticky. Podmínky chovu jsou regulovány právní úpravou, která byla vytvořena na základě poznatků objektivní spokojenosti života zvířat.⁶²

Existují různé koncepce ve vztahu ochrany zvířat proti týrání a welfare. Jeden z názorů je takový, že pojem ochrany zvířat je nadřazen oběma zmíněným pojmům.⁶³

⁵⁷ Řád ochrany zvířat při chovu psů. Českomoravská kynologická unie [online]. cmku.cz, 16. srpna 2007 [cit. 28. prosince 2020]. Dostupné na <https://www.cmku.cz/cz/rady-a-predpisy-cmku-152#k_6>.

⁵⁸ STEJSKAL, Vojtěch, LESKOVJAN, Martin. Člověk a zvíře - v zajetí či v péči?: aktuální právní a věcné otázky nakládání se zvířaty. 1. vydání. Praha, Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta: Nakladatelství Vodňář, 2010, s. 44.

⁵⁹ STEJSKAL, Vojtěch, LESKOVJAN, Martin. Člověk a zvíře - v zajetí či v péči?: aktuální právní a věcné otázky nakládání se zvířaty. 1. vydání. Praha, Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta: Nakladatelství Vodňář, 2010, s. 44.

⁶⁰ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Academia, 2013, s. 86.

⁶¹ WEBSTER, John. Životní pohoda zvířat: kulhání k Ráji: praktický přístup k nápravě problému naší vlády nad zvířaty. Praha: Práh, 2009. s. 10.

⁶² MÜLLEROVÁ, Hana a kol. Kapitoly o právech zvířat: "My a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. Praha: Academia, 2016, s. 639.

⁶³ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Academia, 2013, s. 83-86.

4 Povinnosti chovatelů zvířat v zájmovém chovu dle platné právní úpravy s ohledem na aktuální novely zákonů

4.1 Obecné povinnosti chovatelů zvířat

Základním právním předpisem, jež stanovuje obecné povinnosti chovatelů zvířat chovaných v zájmovém chovu, je ZoZT. Tento právní předpis je koncipován na principu ochrany prevence a najdeme v něm typicky normy zakazujícího charakteru. Obecné zákazy, které platí pro všechny kategorie zvířat uvedené v daném zákoně, jsou vymezeny v prvotních ustanoveních. Jedná se například o zákaz týrání zvířat či zákaz propagace týrání. Pojem týrání se snažil zákonodárce pojmout velmi široce, proto vyznačil v § 4 ZoZT demonstrativním výčtem hned několik skutkových podstat, kdy se bude jednat o týrání zvířete. Tento postup zvolil zákonodárce zejména kvůli správné právní kvalifikaci v nejasných případech. Za týrání zvířat se považuje například: „*chovat, zejména rozmnožovat zvířata v nevhodných podmínkách nebo tak, aby si sama nebo vzájemně způsobovala utrpení*“.⁶⁴ Některé skutkové podstaty týrání jsou cíleně formulovány pouze na určité kategorie zvířat, jiné jsou vymezeny na všechny zvířata dle ZoZT.

Novelou ZoZT, jež je účinná od 1. 2. 2021 (dále také „*novela ZoZT*“), byla zavedena povinnost každé osoby zajistit své zvíře před zraněním či usmrcením jiného chovatele.⁶⁵ V praxi nastala potřeba právně upravit situace, kdy je zvíře napadeno jiným zvířetem, jelikož v důsledku aplikačních problémů vznikaly odchylné právní řešení na takovéto situace.⁶⁶

Dále § 5 odst. 1 ZoZT explicitně zakazuje bezdůvodné usmrcení zvířete.⁶⁷ V poslední řadě bych chtěla uvést jeden z neaktuálnějších zákazů, a to zákaz zvíře opustit. Opuštěním zvířete se myslí jeho vyhnání nebo zbavení se ho. Nespadají zde případy vypuštění zvířete do jeho přirozeného prostředí, pokud je to pro něj vhodné.⁶⁸ Lidé si pořizují domácí mazlíčky, aniž by promysleli, co vše to obnáší. Následně zjistí, že je jim zvíře na přítěž a často to řeší surovým způsobem, například nechají psa uvázaného v lese a podobně. Dané ustanovení by mělo takovýmto případům zabránit. Existují také jiná řešení těchto situací, například krajním řešením je dát psa do útulku.

⁶⁴ § 4 odst. 1 písm. l) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁵ § 4 odst. 4 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů [online]. beck-online.cz, [cit. 14. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqiyf6njqgfpwi6q&groupIndex=0&rowIndex=0>>.

⁶⁷ PEKÁREK, Milan. Právo životního prostředí. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 236.

⁶⁸ § 6 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

V ZoZT nalezneme i speciální zákazy, které se vztahují ke konkrétní kategorii zvířat. Relativně novým je zákaz chovu a usmrcování zvířat výhradně nebo převážně za účelem získání kožešin, jež se dostal do ZoZT novelou zákona, která nabyla účinnosti dne 1. 10. 2017.⁶⁹

4.2 Základní povinnosti chovatele zájmového chovu psů

4.2.1 Zákon na ochranu zvířat proti týrání

Kromě výše zmíněných obecných zákazů ZoZT pozitivně specifikuje u každé kategorie zvířat další povinnosti chovatelů, tedy povinnost konat či konat určitým způsobem. Evropská dohoda o ochraně zvířat v zájmových chovech ve svém čl. 5 vymezila, že: *Každý, kdo vybírá zvíře v zájmových chovech pro rozmnožování, musí vzít v úvahu vlastnosti anatomické, fyziologické a povahové, které by mohly ohrozit zdraví a dobrý stav potomstva nebo samice.*⁷⁰ Chovatel je povinen k výše zmíněnému přihlížet a uvážit, co je v konkrétní situaci pro dané zvíře vhodné. ZoZT převzal v tomto ohledu díky Evropské dohody o ochraně zvířat v zájmových chovech, jelikož v § 13 odst. 1 reguluje ochranu zvířat v těchto chovech velmi podobně. Ve zmíněném ustanovení jednak ZoZT reguluje přiměřené podmínky pro zachování fyziologických funkcí a biologických potřeb, nad rámec dohody ovšem dále stanovuje, že nesmí docházet k bolesti, utrpení nebo poškození zdraví zvířete a musí být učiněna opatření proti úniku zvířat. Zvíře nesmí chovatel chovat v zájmovém chovu, jestliže nejsou splněny výše popsané podmínky nebo pokud se zvíře není schopno adaptovat, i přes to, že byly takovéto podmínky chovatelem zabezpečeny.⁷¹

Výše popsané základní povinnosti chovatelů zájmového chovu zvířat, tedy včetně chovu psích plemen, spadají pod obecnou povinnost zajistit welfare zvířete. Legislativně není vymezeno, co přesně se těmito dobrými životními podmínkami myslí. Vhodné podmínky chovu psů jsou upraveny například v Řádu ochrany zvířat při chovu psů.

Zvíře v zájmovém chovu nesmí být prodáno nebo darováno osobě mladší 15 let bez souhlasu zákonného zástupce či osobě, která byla zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo byla její způsobilost k právním úkonům omezena bez souhlasu jejího opatrovníka. Zákonodárce dané zavedl z důvodu zajištění řádné péče o zájmově chovaná zvířata. Osoba držící zvíře, tedy živého tvora, musí mít určitou úroveň mentální zdatnosti, aby nedošlo k zanedbání péče o zvíře, ba dokonce k jeho týrání.⁷²

⁶⁹ SEKANINOVÁ, Irena. Zákaz chovu zvířat určených pro kožešiny [online]. vetweb.cz, 2. října 2017 [cit. 6. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.vetweb.cz/zakaz-chovu-zvirat-urcenyh-pro-kozesiny/>>.

⁷⁰ Čl. 5 odst.1 Evropské dohoda o ochraně zvířat v zájmovém chovu č. 19/2000 Sb. m. s.

⁷¹ PRCHALOVÁ, Jana. Právní ochrana zvířat. 1. vydání. Praha: Linde, 2009, s. 75.

⁷² MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Academia, 2013, s. 330.

Novelou ZoZT byl zakotven zákaz prodeje či předání psů na veřejném prostranství, s výjimkou zvířat v rámci veřejného vystoupení, a také zákaz prodeje psů v obchodech se zvířaty.⁷³ Zákazem prodeje psů, koček a primátů či jejich předání na veřejném prostranství se zákonodárce snaží spolu s dalšími legislativními změnami zamezit vzniku a rozvoji množírén. Množitelé k předání štěněte novému majiteli často volí veřejný park či parkoviště supermarketu. Tomuto nežádoucímu jevu se snaží zákonodárce zamezit. Bylo by ovšem vhodné legislativně vymežit, kde má k předání či prodeji psů docházet, jako například v místě chovu. Dalším omezením je zákaz prodeje psů a koček v obchodech. Ministerstvo zemědělství tuto novelu navrhlo, hlavně s ohledem na neblahý vliv při brzkém oddělení mláděte od matky. Psi, jakožto společníci člověka, potřebují již od narození individuální péči. Nedostatek péče může vést k problémům v chování psa, na což upozorňovala Ústřední komise na ochranu zvířat.⁷⁴

Nad výše uvedené jsou v § 13a ZoZT vymezeny speciální podmínky pro obchodování se zvířaty na základě živnostenského oprávnění. Právnická či fyzická osoba je povinna vést evidenci o nakoupených či prodaných zvířatech a uchovávat tuto dokumentaci po dobu tří let. Doposud měl povinnost vést evidenci pouze živnostník obchodující se zvířaty určenými pro zájmové chovy. Nově má tuto povinnost také ta osoba, která provozuje živnostenské oprávnění za účelem chování zvířat v zájmovém chovu.⁷⁵ Na základě novely ZoZT byl tedy rozšířen okruh subjektů, jež mají evidenční povinnost. Dle mého názoru byla tato změna zapotřebí, aby nedocházelo k obcházení zákona.

Právnická či fyzická osoba je povinna oznámit živnostenské oprávnění, včetně druhu a počtu zvířat, příslušné krajské veterinární správě (dále také „KVS“), a to do 30 dnů od zahájení, popřípadě ukončení, výkonu této živnosti. Zároveň je nutné doložit jakým způsobem bude o zvířata pečováno. V poslední řadě musí živnostník bezplatně poskytnout kupujícímu informace o chovu daného zvířete.⁷⁶

Významnou novinkou, jež přinesla zmíněná novela ZoZT, je zavedení povinnosti KVS nahlašovat příslušnému živnostenskému úřadu závažné či opakované porušení povinností

⁷³ § 7b zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁴ Ministerstvo zemědělství zpřísňuje chov zvířat: Zákaz delfinárií i prodeje psů v obchodech [online]. justice.cz, 16. září 2018 [cit. 7. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.ceska-justice.cz/2018/09/ministerstvo-zemedelstvi-zprisnuje-chov-zvirat-zakaz-delfinariii-i-prodeje-psu-v-obchodech/>>.

⁷⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů [online]. beck-online.cz, [cit. 14. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgiyf6njqgfpwi6q&groupIndex=0&rowIndex=0>>.

⁷⁶ DAMOHORSKÝ, Milan. Právo životního prostředí. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 410.

chovatelů jakožto živnostníků, přičemž KVS může navrhnout zrušení či pozastavení činnosti tohoto chovatele.⁷⁷

4.2.2 Zákon o veterinární péči

Právní úprava ZoZT se prolíná s právní úpravou veterinárního zákona, který stanoví obdobné povinnosti chovateli ve svém § 4 odst. 1 písm. a).⁷⁸ Z výše uvedeného vyplývá, že pro chovy zájmových zvířat nejsou stanoveny minimální standardy. Hlavním důvodem je odlišná povaha tohoto chovu oproti jiným chovům, například chovu hospodářských zvířat. Je zde specifický vztah člověka a zvířete, které většinou žije společně se svým pánem doma a má status domácího mazlíčka. Je vytvořeno zvláštní citové pouto mezi zvířetem a chovatelem, což se odráží i v poskytování životních podmínek zvířete.⁷⁹

Každý chovatel odpovídá za zdravotní a dobrý stav svého zvířete, což platí i při ujetí se toulavého či opuštěného zvířete.⁸⁰ Veterinární zákon upravuje obecnou ochranu zdraví zvířat, tedy zejména požadavky veterinární péče na chov a zdraví zvířat. V § 4 odst. 1 veterinárního zákona jsou upraveny povinnosti chovatelů. Dané ustanovení stanoví například povinnost chovatele sledovat zdravotní stav zvířete, případně mu včas poskytnout náležitou veterinární pomoc, dále zabránit šíření různých onemocnění či podávat zvířatům léky dle předpisu veterináře.

Prostředí chovu by mělo splňovat základní zoohygienické požadavky. S ohledem na welfare zvířat je nutné dbát zejména na čistotu, teplotu a vlhkost místa, kde se chov nachází.⁸¹ V tomto případě je dle mého názoru nutné daný požadavek splňovat s ohledem na druh psiho plemena spolu s místem chovu. Nejsou zde stanoveny minimální standardy ani žádné mantinely, dle čeho by se ideální prostředí vymezovalo. Je tedy potřeba posuzovat prostředí chovu vždy individuálně.

Veterinární zákon speciálně upravuje přemístování psů v zájmovém chovu, a to v rámci neobchodního přesunu v § 4a daného zákona. Tato právní úprava vznikla na základě čl. 13 odst. 1 předpisu Evropské unie o veterinárních podmínkách pro neobchodní přesuny zvířat v zájmovém chovu.⁸² V rámci uvedeného ustanovení je odkazováno na zmíněný právní předpis EU. Chovatel, kterého doprovází pes při cestování do zahraničí, musí mít u sebe vyhotovený

⁷⁷ § 13a odst. 2 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁸ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Academia, 2013, s. 327-329.

⁷⁹ MÜLLEROVÁ, Hana a kol. Kapitoly o právech zvířat: "My a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. Praha: Academia, 2016, s. 669.

⁸⁰ § 13 odst. 2 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

⁸¹ DOUSEK, Jiří, DOUSEK, Jiří. Pes v zrcadle předpisů. 2. vydání. Praha: LexisNexis CZ, 2004, s. 39.

⁸² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 576/2013 ze dne 12. června 2013, o neobchodních přesunech zvířat v zájmovém chovu a o zrušení nařízení (ES) č. 998/2003. Úř. věst. L 178, 28. června 2013, s. 1 a násl.

pas psa. V tomto pase je nutné, aby bylo uvedeno potvrzení o platné vakcinaci psa proti vzteklině a označení psa čipem či tetováním, pokud bylo provedeno před 3. 7. 2011.⁸³

4.3 Oznamovací povinnost chovatelů zájmového chovu psů

Veterinární zákon, podobně jako ZoZT, prošel nedávnou legislativní změnou s účinností od 1. 1. 2020 (dále také „novela veterinárního zákona“). Chovatel má nově oznamovací povinnost, pokud chová tři a více psů samičího pohlaví starších 12 měsíců. Původně bylo nutné oznámit tuto situaci až při počtu pěti a více psů, ovšem novelou veterinárního zákona, se zmíněná povinnost vztahuje již k chovu pouhých tří fenek. Danou skutečnost musí chovatel oznámit do 7 dnů krajské veterinární správě Státní veterinární správy nebo Městské veterinární správě v Praze Státní veterinární správy, a to taxativně vymezenými způsoby, tedy buď písemně či prostřednictvím informačního systému.⁸⁴

Novela veterinárního zákona dále specifikuje tuto povinnost, což v předchozí právní úpravě chybělo. Nově je stanovena oznamovací povinnost i při snížení počtu fen v chovu. Zákonodárce také vymezil výjimky, na které se oznamovací povinnost nevztahuje, jedná se například o útulky pro psy. Z dikce zákona vyplývá, že chovatelé podnikající v chovu psů na základě živnostenského oprávnění jsou také vyjmuti z této povinnosti, jelikož jim ZoZT speciálně podobnou povinnost již ukládá. Bylo by tedy nadbytečné, aby se chovatelé, kteří provozují živnost, museli ještě nahlašovat dle veterinárního zákona.

Oznamovací povinnost se vztahuje ke všem chovatelům, kteří se nacházejí ve společné domácnosti. V praxi to znamená, že daná povinnost vznikne, pokud ve společné domácnosti žije 3 a více fen, a to i tehdy, pokud by se jednalo o feny různých chovatelů. Oznamovací povinnost má ovšem pouze jeden z nich. Zákonodárce chtěl dle mého názoru zamezit situacím, kdy při kontrole chovatelé tvrdili, že feny patří například jiným členům rodiny. Daná novela by tak měla zabránit obcházení zákona.⁸⁵

Domnívám se, že výše popsaná novelizace přispěje ke zlepšení přehledu o množství chovatelů a psů chovaných v zájmových chovech na určitém místě. Příslušné orgány veřejné správy budou moci lépe dohlížet na tyto chovatele. Myslím si, že se jedná o užitečný krok, zejména s ohledem na aktuální problematiku tzv. množíren, kterou popíšu v kapitole páté.

⁸³ PRCHALOVÁ, Jana. Právní ochrana zvířat. 1. vydání. Praha: Linde, 2009, s. 82.

⁸⁴ § 4 odst. 3 zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁵ Oznamovací povinnost chovatelů tří a více fen starších jednoho roku [online]. svscr.cz, [cit. 16. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.svscr.cz/zdravi-zvirat/oznamovaci-povinnost-chovatelu-tri-a-vice-fen-starsich-jednoho-roku/>>.

4.4 Očkování a čipování psů

Chovatelům psů a některých šelem je stanovena povinnost pravidelně očkovat zvířata proti vzteklině. V situaci, kdy pes poraní člověka či s ním přijde jinak do kontaktu, při kterém se může tato osoba vzteklinou nakazit, je nutné daného psa neprodleně vyšetřit, aby se u něj vyloučilo podezření z tohoto onemocnění.⁸⁶

Novelou veterinárního zákona bylo zavedeno povinné čipování psů. Zákonodárce stanovil tuto povinnost, kterou navíc závazně spojil s očkováním psů proti vzteklině. Dle § 4 odst. 7 veterinárního zákona je povinné očkování proti vzteklině platné pouze tehdy, pokud je pes označen čipem. Každý pes musí být takto označen nejpozději do tří měsíců věku, ovšem pokud je štěně předáno novému majiteli dříve, tak již v tuto dobu musí být očipováno. Výjimkou ze zmíněné povinnosti je situace, kdy pes byl zřetelně označen čitelným tetováním, a to před 3. 7. 2011. Zákonodárce učinil dané opatření především kvůli zjišťování identity psa při kontrolách ze strany správních orgánů. Označování psů má i další využití, například při útěku psa je snadnější dle čipu dohledat jeho majitele a podobně.⁸⁷ Jedná se o další legislativní novinku, jež byla do naší právní úpravy vložena s ohledem na vznikající nezákonné chovy, tzv. množírny, kde jsou psi chováni v nevhodných podmínkách za účelem zisku z jejich prodeje.⁸⁸

Do novely veterinárního zákona měl chovatel pouze možnost, nikoliv povinnost svého psa označit buď čipem nebo tetováním. Mikročip je spolehlivý a permanentní identifikátor, protože vydrží doživotně bez nutnosti jeho obnovy. Navíc je aplikace čipu velmi snadná a rychlá. Oproti tomu označení psa tetováním nemusí být tak trvalé, jelikož tetování může vyblednout, a tak nemusí být čitelné.⁸⁹ Zákonodárce zřejmě z těchto důvodů zvolil cestu povinného označování psů čipem.

Jak jsem již zmiňovala výše, povinnost označení psa čipem je spjata s vakcinací proti vzteklině. Novelou veterinárního zákona tak vznikla paradoxní situace. Pokud totiž pes nebude k 1. 1. 2020 řádně označen čipem, je z pohledu nové právní úpravy pokládán za

⁸⁶ DOUSEK, Jiří, DOUSEK, Jiří. *Pes v zrcadle předpisů*. 2. vydání. Praha: LexisNexis CZ, 2004, s. 42.

⁸⁷ MICHALISKOVÁ, Pavla. Chov psů po novele veterinárního zákona z roku 2020 [online]. iurium.cz, 4. srpna 2020 [cit. 17. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.iurium.cz/2020/08/04/chov-psu-po-novele-veterinarniho-zakona-z-roku-2020/>>.

⁸⁸ Pravidla pro chov psů se zpřísní, štěňata bude nutné očipovat [online]. pravni prostor.cz, 18. prosince 2019 [cit. 17. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.pravni prostor.cz/aktuality/aktuality/pravidla-pro-chov-psu-se-zprisni-stenata-bude-nutne-ocipovat>>.

⁸⁹ Vše o aplikaci mikročipu [online]. klinikanisa.cz [cit. 17. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.klinikanisa.cz/vse-o-aplikaci-mikrocipu/>>.

nenačkovaného, a to i přes to, že je reálně proti vzteklině očkován. Majitel psa nese veškerou zodpovědnost a důsledky s tímto spojené.⁹⁰

Výše popsaná novela veterinárního zákona se mi jeví jako správná a účinná změna v souvislosti zejména s omezením tzv. množíren a je patrné, že se zákonodárce snaží najít řešení tohoto problému. Nové právní úpravě bych ovšem vytkla nedořešení paradoxní situace související s provázaností očkování proti vzteklině a čipováním. Zákonodárce měl pomyslet na přechodné ustanovení, aby nenastala situace, kdy je pes řádně naočkován, ale toto očkování pozbuje platnosti, pokud nebyl pes od 1. 1. 2020 označen čipem. Chápu, že úmyslem zákonodárce bylo donutit majitele, aby psy co nejdříve označili, ale takovéto řešení se mi zdá velmi striktní až nelogické. Zákonodárce dle mého názoru mohl například s včasným neoznačením psa čipem pojit právní důsledek uložení pokuty.

Druhou absurditou je situace, kdy zákonodárce stanovil povinnost označit psa čipem, ovšem nestanovil povinnost majitele psa, aby čip registroval. S tímto souvisí také absence jednotné celostátní evidence psů a jejich chovatelů. Pokud má pes čip, ale není nikde registrován, je pak celá právní úprava bezpředmětná. Centrální registr psů by měl vzniknout až v roce 2022.⁹¹ Vznik zcela nového centrálního registru psů vedeném ústředním orgánem státní správy je jistě nákladnou záležitostí. Domnívám se, že snadnějším řešením by bylo propojení centrálního registru psů s nějakým již existujícím registrem.

⁹⁰ MICHALISKOVÁ, Pavla. Chov psů po novele veterinárního zákona z roku 2020 [online]. iurium.cz, 4. srpna 2020 [cit. 17. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.iurium.cz/2020/08/04/chov-psu-po-novele-veterinarniho-zakona-z-roku-2020/>>.

⁹¹ VORLÍČEK, Petr. Jaké hlavní změny přináší novela veterinárního zákona? [online]. svscr.cz, 10. ledna 2020 [cit. 17. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.svscr.cz/jake-hlavni-zmeny-prinasi-novela-veterinarniho-zakona/>>.

5 Rozmnožování psů a řešení problematiky tzv. množírna

5.1 Pojem psí množírna

Novelou ZoZT byl poprvé legislativně definován pojem množírna. Doposud nebyl tento jev nijak legislativně popsán či vymezen, přestože se začal v praxi hojně vyskytovat. Z kynologického hlediska se množírnou rozumí jakékoliv množení psů bez průkazů původu, přičemž nezáleží na tom, zda to dělá chovatel pro komerční účely či nikoliv. Tento pojem se ovšem v českém prostředí prosadil spíše z pohledu mediálního, a to jako nespecifikovaný způsob chovu, jehož záměrem je především zisk z prodeje štěňat a kde jsou tito psi chováni v nevyhovujícím prostředí se zanedbanou péčí.⁹²

Zákonodárce přitom definuje pojem množírna odlišně, a to jako: „...zařízení, včetně bytu, ve kterém jsou chováni a rozmnožováni psi nebo kočky v nevhodných podmínkách, které způsobují jejich utrpení, a ve větším počtu, který jim neumožňuje uspokojovat jejich fyziologické, biologické nebo etologické potřeby“.⁹³ Legislativním pojmem množírna se tedy rozumí chov psů či koček v nevhodných podmínkách a ve větším počtu. Větším počtem zvířat se dle ustálené judikatury Nejvyššího soudu myslí alespoň chov sedmi takovýchto zvířat.⁹⁴ Zákonodárce dále vymežil, že hlavním účelem nemusí být rozmnožování zvířat či dosažení zisku.

5.2 Povinnosti chovatele v zájmovém chovu při rozmnožování psů ve světle novely ZoZT

5.2.1 Rozšířený okruh subjektů

Povinnosti chovatele při reprodukci psů jsou vymezeny v novém § 7a ZoZT. Novelou ZoZT vzešlo v platnost ustanovení, jež kopíruje povinnosti chovatelů, které jsou stanoveny již Vyhláškou o stanovení podmínek při chovu psů a koček. Nicméně tato vyhláška ukládala povinnosti pouze podnikatelům zabývajícím se chovem zvířat a chovatelským klubům.⁹⁵ Novela ZoZT přináší rozšíření okruhu subjektů, kdy se dotčené povinnosti vztahují také na jiné osoby než podnikatele, kteří se zabývají chovem zvířat za účelem dosažení zisku nebo

⁹² RENNEROVÁ, Zuzana. Aktuální legislativní změny na úseku zájmových chovů psů, část I. [online]. [pravniprostor.cz](https://www.pravniprostor.cz), 4. července 2017 [cit. 22. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/aktualni-legislativni-zmeny-na-useku-zajmovych-chovu-psu>>.

⁹³ § 7a odst. 1 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁴ usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. června 2011, sp. zn. 8 Tdo 657/2011.

⁹⁵ RENNEROVÁ, Zuzana. Aktuální legislativní změny na úseku zájmových chovů psů, část I. [online]. [pravniprostor.cz](https://www.pravniprostor.cz), 4. července 2017 [cit. 22. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/aktualni-legislativni-zmeny-na-useku-zajmovych-chovu-psu>>.

chovatele, kteří chovají tři a více fen. Tímto krokem chtěl zákonodárce nejen rozšířit okruh subjektů, ale i zjednodušit vymahatelnost těchto povinností.

5.2.2 Podmínky chovu při rozmnožování psů

Nad rámec obecných povinností chovatele zájmového chovu byly novelou zavedeny další speciální požadavky, jež musí být splněny při reprodukci psů. Zákonodárce vymezil v § 7a odst. 6 ZoZT určité mantinely, které musí být dodržovány při rozmnožování psů či koček. U psů jsou dle daného ustanovení poveleny maximálně 3 vrhy u feny za období 24 měsíců. Minimální věk pro odběr štěňat od feny, tedy pro jejich prodej či darování, je 50 dnů po porodu. Nově je dále chráněna i kojící fena, která má nakojit pouze takový počet štěňat, jež odpovídá její zdravotní kondici. Pokud fena porodí více štěňat, než by zvládla nakrmit, musí chovatel těmto štěňatům zajistit náhradní výživu.

ZoZT odkazuje ve svém § 7a odst. na prováděcí právní předpis, konkrétně na Vyhlášku o stanovení podmínek při chovu psů a koček, kde je stanoven nejvyšší a nejnižší věk pro zabřeznutí feny. Jak jsem již zmínila výše, v této vyhlášce je užší okruh subjektů, proto zákonodárce nově stanovuje, že tyto povinnosti se týkají i subjektů stanovených v § 7a ZoZT.

5.2.3 Evidenční povinnost chovatele

Nově byla zavedena také povinnost vést evidenci o prodaných a darovaných štěňatech do věku šesti měsíců a uchovávat ji po 3 roky. Obdobná evidenční povinnost je upravena již v § 13a ZoZT. Zde je ovšem omezen okruh subjektů, jelikož dané ustanovení dopadá pouze na držitele živnostenského oprávnění.

Chovatelům byla dále novelou ZoZT stanovena povinnost vést záznamy o narozených štěňatech a zapisovat je do tzv. evidenčních listů. Vzor takového listu je zveřejněn na stránkách ministerstva zemědělství a chovatel jej musí vyplnit nejpozději do 7 dnů od narození štěňat. Vyplňuje se pouze jeden evidenční list na celý jeden vrh, nikoli pro každé štěně zvlášť. Jedná se o závazný formulář, který má zjednodušit chovatelům jeho vyhotovení a také usnadnit kontrolu těchto dokumentů KVS. Chovatelé musí evidenční listy uchovat nejméně po dobu 3 let od narození štěněte.⁹⁶

Novému majiteli štěněte musí chovatel vydat kopii evidenčního listu vrhu s uvedením konkrétního převáděného štěněte nebo jiný obdobný dokument, například kupní smlouvu, a také ho informovat o způsobu krmení a péči o štěně. Evidenční list by měl obsahovat

⁹⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů [online]. beck-online.cz, [cit. 14. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqiyf6njqgfpwi6q&groupIndex=0&rowIndex=0>>.

identifikační údaje o chovateli, místo chovu, informace o štěňatech a o jejich matce, informace o očkování a odčervení štěňat či jiných veterinárních zákrocích. V poslední řadě musí být do evidenčního listu doplněno číslo čipu psa, a to nejpozději do 7 dnů po označení psa čipem. Zde je nutno podotknout, že štěně musí být očipováno nejpozději do půl roku věku, proto je možné, že takovéto označení provede až nový majitel štěněte. V tomto případě není nutné, aby původní chovatel doplňoval tento údaj do evidenčního listu.⁹⁷

Evidenční povinnost chovatelů je podobná oznamovací povinnosti dle § 4 odst. 3 veterinárního zákona, jež mají chovatelé, kteří chovají tři a více psů samičího pohlaví starších 12 měsíců. Na rozdíl od této oznamovací povinnosti se evidenční listy nikde neohlašují, nicméně veterinární inspektoři je mohou chtít předložit při kontrole. Výše popsané evidenční povinnosti chovatelů se nevztahují na provozovatele útulků, jelikož ti mají své povinnosti vymezeny speciálně v jiných ustanoveních ZoZT.⁹⁸

5.3 Prevence proti vzniku množírny

Výše zmíněné novely zákonů se zaměřují primárně na řešení problematiky množírny, není to ovšem jediný důvod těchto legislativních změn. Zákonodárce se také zabýval například útulky pro psy, kdy legislativně včlenil do zákona definici tohoto pojmu a vymezil další pravidla a povinnosti pro tato zařízení.⁹⁹

Dle mého názoru jsou všechna opatření, jež byla zavedena novelami zákonů potřebná, nicméně je důležité setrvat na dalších změnách. Český právní řád stále neposkytuje v tomto ohledu dostatečnou ochranu psů v zájmových chovech. Je potřeba danou problematiku rozebírat nejen po právní stránce. Správní orgány a informační zdroje, zejména média, by měly veřejnost více poučovat o těchto záležitostech. Prvotně je nutné se zaměřit na společenské klišé, že člověk nepotřebuje psa z chovatelské stanice, jež má průkaz původu, protože jej chce pro své potěšení, a nikoliv na výstavy. Tím, že člověk koupí psa z pochybné webové stránky a k předání dojde někde na parkovišti de facto přispívá k nárůstu množírny, jelikož u takového případu není možné zjistit v jakých podmínkách se pes nacházel. Bohužel u nás pořád převažuje vidina levnějšího kupu. Často si kupující ani nepřipouští, že by se mohlo jednat o psa z množírny. Štěně z takového pochybného chovu může mít nejen zdravotní problémy, ale i

⁹⁷ RENNEROVÁ, Zuzana. Nová pravidla pro zájmové chovy psů a koček - I. část [online]. *pravni prostor.cz*, 14. května 2019 [cit. 24. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.pravni-prostor.cz/clanky/ostatni-pravo/nova-pravidla-pro-zajmove-chovy-psu-a-kocek>>.

⁹⁸ § 7a odst. 2 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁹ HOFEREK, Jan. Rozhovor: Zuzana Rennerová – Množírny nejsou jediným problémem [online]. *pravni-prostor.cz*, 26. října 2017 [cit. 24. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.pravni-prostor.cz/clanky/ostatni-pravo/rozhovor-zuzana-rennerova-mnozirnny-nejsou-jedinam-problemem>>.

poruchu v chování vyvolanou nevhodným způsobem chovu.¹⁰⁰ Chovatel za štěně z množírny zaplatí několikanásobek skutečné kupní ceny, nehledě na to, že touto koupí podpoří množitele, aby vytrvali ve svém byznysu. Domnívám se, že o zmíněných skutečnostech není společnost dostatečně informována, proto je nutné dané souvislosti připomínat.

Všechny zmíněné novely zákonů mají napomoci omezit vznik množíren psů, nikoliv je úplně eliminovat.¹⁰¹ Záměrem zákonodárce a podpůrců těchto novel právních předpisů je nasměrovat politiku, aby se daným problémům dále věnovala.

5.4 Návrhy de lege ferenda

Výše zmíněné legislativní změny jsou první vlnou novel v oblasti zájmového chovu psů. Česká právní úprava prošla dle mého názoru velkou změnou, nicméně musíme dále usilovat o větší ochranu zvířat, a to nejen ohledně zájmových chovů. Je proto na místě uvést další možnosti, jak by se mohla zlepšit ochrana psů v zájmových chovech po právní stránce. K tomuto se zákonodárce může inspirovat například v právních úpravách jiných států.

Novelou ZoZT byl legislativně stanoven zákaz prodeje psů v obchodech a na veřejných prostranstvích. V Belgii, Bulharsku a dalších zemích EU je legislativně zakotven zákaz prodeje zvířat na ulici či tržištích.¹⁰² Daný zákaz se mi jeví jako efektivní boj proti množírnám, jelikož často se štěňata z množíren prodávají právě na takovýchto místech. Podobnou právní úpravu bych uvítala i v našem právním řádu.

Inzerce a prodej zvířat po internetu je zcela zakázáno pouze v Lucembursku. V omezené míře je zákaz prodeje zvířat po internetu i ve Francii, kde mohou tímto způsobem prodávat psy pouze autorizovaní prodejci, kteří k prodeji vlastní licenci, a zároveň musí být na daných internetových stránkách zveřejněno číslo čipu štěněte či matky.¹⁰³ Právní úprava, jež takto omezuje prodej psů se mi zdá způsobitelným řešením pro eliminaci podvodných prodejců, tedy zejména množitelů psů. V aktuální české právní úpravě nenalezneme žádný požadavek, jež musí být splněn pro prodej psů tímto způsobem. Bylo by tedy vhodné legislativně upravit povinnost vlastnit licenci pro obchodování se psy na internetu. Autorizovaní prodejci by měli

¹⁰⁰ WEBSTER, John. Životní pohoda zvířat: kulhání k Ráji: praktický přístup k nápravě problému naší vlády nad zvířaty. Praha: Práh, 2009. s. 233.

¹⁰¹ HOFEREK, Jan. Rozhovor: Zuzana Rennerová – Množírny nejsou jediným problémem [online]. pravni prostor.cz, 26. října 2017 [cit. 24. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.pravni prostor.cz/clanky/ostatni-pravo/rozhovor-zuzana-rennerova-mnozirnny-nejsou-jedinam-problemem>>.

¹⁰² BALOUNOVÁ, Eva. Regulace chovu a obchodu se psy v EU - Problematika tzv. psích množíren v právních úpravách členských států Evropské unie [online]. psp.cz, srpen 2016 [cit. 24. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1&t=45>>.

¹⁰³ RENNEROVÁ, Zuzana. Aktuální legislativní změny na úseku zájmových chovů psů, část I. [online]. pravni prostor.cz, 4. července 2017 [cit. 22. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.pravni prostor.cz/clanky/ostatni-pravo/aktualni-legislativni-zmeny-na-useku-zajmovych-chovu-psu>>.

povinnost registrovat se u příslušného úřadu. Museli by ovšem splnit i další povinnosti, jako například osvědčit určitou odbornou způsobilost ve vztahu nakládání se zvířaty. Také by bylo vhodné uvést místo chovu. Správní orgány by tak získaly přehled o tom, kdo a kde nabízí k prodeji psy, což by jim pomohlo k prověřování splnění zákonných povinností chovatele, například zda jsou tyto zvířata chována ve vhodných podmínkách.

S výše uvedeným souvisí také návrh *de lege ferenda*, že k předání psa kupujícímu by mělo dojít v místě chovu štěněte. Tato povinnost je již zavedena například v Polsku či Chorvatsku.¹⁰⁴ Kupující by měl záruku, že pes pochází z dobrých životních podmínek. Byl by to zároveň krok k omezení vzniku množíren, jelikož by daná podmínka ztěžovala množitelům prodávat štěňata, která byla odchována v nevhodných podmínkách a mohlo by to napomoci k zániku tohoto nekalého byznysu.

Posledním návrhem *de lege ferenda*, který chci uvést, je zpřísnění podmínek získání živnostenského oprávnění pro chov zvířat a jejich výcvik. Jedná se o živnost volnou, což znamená, že k získání této živnosti se nepotřebuje žádná speciální způsobilost. Danou živnost tedy může provozovat kdokoli bez dalšího. S touto právní úpravou se neztotožňuji a navrhuji bych zpřísnění minimálně co se týče odbornosti pro její získání. Zvíře je živý tvor a je potřeba umět s ním individuálně nakládat a pečovat o něj. K získání určité odbornosti pro zájmový chov psů by mohlo kupříkladu stačit podstoupení adekvátního kurzu či školení. Dle mého názoru by se tímto předcházelo případům, kdy se chovatelé nevědomky starají o zvířata jinak, než by měli, což může vést k zanedbání zvířete, popřípadě i k jeho týrání.

¹⁰⁴ BALOUNOVÁ, Eva. Regulace chovu a obchodu se psy v EU - Problematika tzv. psích množíren v právních úpravách členských států Evropské unie [online]. psp.cz, srpen 2016 [cit. 24. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1&t=45>>.

6 Dozor na úseku ochrany psů v zájmových chovech

6.1 Krajská veterinární správa

Kontroly podmínek chovu zvířat provádí v souladu se ZoZT příslušná KVS (na území hlavního města Prahy Městská veterinární správa), jež spadá pod státní veterinární správu. Zmíněné hlavní orgány na ochranu zvířat se zabývají zejména dozorem nad dodržováním povinností chovatelů a dalších osob stanovených ZoZT, právními předpisy vydanými k jeho provedení a přímo použitelnými předpisy Evropské unie.¹⁰⁵ Do této kategorie také spadá výkon dozoru nad dodržováním povinností stanovených veterinárním zákonem. KVS má v oblasti ochrany zvířat širokou agendu, jež je zejména vymezena v § 22 odst. 1 ZoZT a v § 49 veterinárního zákona.

V souvislosti se zájmovými chovy psů je nejčastější uplatňovanou pravomocí KVS provádění kontrol objektů chovatelů, v nichž chovají svá zvířata. Veterinární inspektoři mají oprávnění jednak vstoupit do takovéto budovy, dále pak vyžadovat předložení dokladů a potřebných informací, popřípadě pořizovat fotodokumentaci. Při kontrole jsou chovatelé povinni poskytnout součinnost pracovníkům těchto správních orgánů, což se projevuje zejména v umožnění vstupu do objektu chovu a poskytnutím požadovaných dokumentů.¹⁰⁶ Základním procesním předpisem k provádění těchto kontrol je zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole. Zásadně platí, že se kontroly nemusí dopředu ohlašovat kontrolovaným subjektům, a to především v případě, kdy by to mohlo negativně ovlivnit zjišťování skutkového stavu.¹⁰⁷ V uplynulém roce 2020 bylo na skupině zájmových zvířat provedeno KVS 3 829 kontrol při nichž bylo zkontrolováno 977 710 zvířat. Z tohoto počtu kontrol bylo zjištěno 856 pochybení chovatelů na celkově 4 228 zvířatech. Inspektoři provedli nejvyšší počet kontrol právě na úseku zvířat v zájmových chovech. U hospodářských zvířat byl proveden sice menší počet kontrol, ale na větším množství zvířat.¹⁰⁸

Pokud při výkonu dozoru inspektor KVS zjistí pochybení ze strany kontrolovaného subjektu, vydá závazný pokyn k odstranění zjištěných nedostatků. V určitých případech může podat i podnět na prošetření přestupku obecnímu úřadu s rozšířenou působností.¹⁰⁹ KVS také

¹⁰⁵ § 25 odst. 1 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁶ PRCHALOVÁ, Jana. Právní ochrana zvířat. 1. vydání. Praha: Linde, 2009, s. 133-134.

¹⁰⁷ FADRŇÁ, Marcela. Stručně k ochraně zvířat proti týrání a k ochraně pohody zvířat [online]. epravo.cz, 4. února 2020 [cit. 28. ledna 2021]. Dostupné na <https://www.epravo.cz/top/clanky/strucne-k-ochrane-zvirat-proti-tyrani-a-k-ochrane-pohody-zvirat-110585.html#_ftn4>.

¹⁰⁸ Výsledky kontrol za rok 2020 [online]. svscr.cz [cit. 29. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.svscr.cz/zdravi-zvirat/vysledky-kontrol-2/>>.

¹⁰⁹ RENNEROVÁ, Zuzana. Množirny psů de lege lata [online]. epravo.cz, 25. září 2015 [cit. 28. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo-mnozirnny-psu-de-lege-lata#note-8>>.

upozornuje živnostenský úřad v případě, že chovatel závažně nebo opětovně poruší své povinnosti stanovené ZoZT a v této souvislosti musí úřadu navrhnout, aby živnostenské oprávnění zrušil nebo provozování živnosti pozastavil.¹¹⁰ Tato povinnost byla zavedena až novelou ZoZT. Ve staré právní úpravě byla vymezena pouze možnost KVS učinit příslušný návrh.

V souvislosti s dozorem na úseku ochrany zvířat, je nutné zmínit spolupráci s Policií České republiky (dále také „Policie“). Policie je v intencích své pravomoci oprávněna vstupovat bez souhlasu uživatele do jeho nebytových prostor a na pozemek, pokud má důvodné podezření, že se zde nachází týrané zvíře.¹¹¹ Inspektor KVS si nemůže vstup do obydlí nebo jiných prostor vynutit. Pokud ho tam daná osoba nepustí, může ji uložit pouze pokutu. Při podezření z týrání zvířete v chovatelském zařízení by měl policista vyrozumět KVS a v součinnosti s ní pak vstoupit do daného objektu. Pokud by se ovšem jednalo o obydlí, situaci to značně komplikuje, jelikož zákon prozatím neumožňuje vstoupit Policii do těchto prostor pouze z výše popsaných důvodů. Nedotknutelnost obydlí je zakotvena na ústavní úrovni v Listině základních práv a svobod. Policista může v tomto případě vstoupit do obydlí jen tehdy, pokud by měl podezření ze spáchání trestného činu, například týrání zvířete, a zároveň by bylo dáno závažné ohrožení veřejného pořádku.¹¹² V roce 2012 byla snaha prosadit vládní návrh zákona, který by umožňoval Policii vstup do obydlí také za předpokladu, že by se v něm nacházelo týrané zvíře.¹¹³ Mám za to, že snahy o výše popsanou změnu legislativy jsou potřebné, jelikož by se mohlo jednat o účinný prostředek jak odhalit nelegální a nevyhovující chovy. Množirny psů se často nacházejí přímo v obydlí množitelů, kteří je tam účelně zřizují, a to právě z důvodu ochrany obydlí. Tyto osoby jsou si vědomy, že Policie nemůže bez dalšího vniknout do těchto soukromých prostor, ale potřebuje k tomu soudní povolení.¹¹⁴

6.2 Česká obchodní inspekce

Na úseku ochrany zvířat figuruje také dozor České obchodní inspekce (dále také „ČOI“). Její pravomoc spočívá v kontrolování dodržování povinností stanovených v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Jedná se zejména o dozor nad podnikajícími osobami ve

¹¹⁰ § 13a odst. 2 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹¹ § 40 odst. 2 písm. c) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹² PRCHALOVÁ, Jana. Právní ochrana zvířat. 1. vydání. Praha: Linde, 2009, s. 136.

¹¹³ Vládní návrh zákona č. 582/0, kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁴ FEREBAUER, Václav. Případ 212 týraných psů není ojedinělý. Zákony jsou na množirny krátké [online]. idnes.cz, 13. února 2018 [cit. 28. ledna 2021]. Dostupné na <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/mnozirnny-psu-veterinari-sprava-nadace-na-ochranu-zvirat-veterinari-zakon.A180206_150214_domaci_fer>.

vztahu k ochraně spotřebitele. Nedodržení povinností stanovených výše zmíněným zákonem, může ČOI postihnout udělením peněžitých sankcí či jiných zákonných opatření. V oblasti zájmových chovů psů se v praxi nejčastěji jedná o kontrolu nad dodržováním povinností zákazu nekalých, klamavých a agresivních obchodních praktik, požadavek poctivosti prodeje a poskytování služeb.¹¹⁵ ČOI se řídí procesními postupy stanovenými zákonem č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci. V případě, že by bylo výkonem dozoru ČOI zjištěno pochybení na straně živnostníka, je její povinností oznámit zjištění závažného porušení příslušnému živnostenskému úřadu.¹¹⁶

¹¹⁵ RENNEROVÁ, Zuzana. Množirny psů de lege lata [online]. epravo.cz, 25. září 2015 [cit. 28. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/mnozirnny-psu-de-lege-lata#note-8>>.

¹¹⁶ § 14 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

7 Protiprávní jednání a sankce související se zájmovými chovy psích plemen

7.1 Přestupky

Pojem přestupek je legislativně vymezen v zákoně č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a to jako: ... *společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.*¹¹⁷

Na úseku ochrany zvířat projednávají přestupky obecní úřady obcí s rozšířenou působností, ve stanovených případech pak obce. Ve správním řízení je nutné vyžádat si pro daný případ odborné vyjádření KVS, jež je pro obecní úřad obce s rozšířenou působností závazný.¹¹⁸ Jednotlivé přestupky jsou vymezeny ve speciálních zákonech, přičemž u ochrany zvířat se jedná zejména o ZoZT a veterinární zákon. Správní řízení v oblasti přestupků se procesně řídí zákonem o odpovědnosti za přestupky. Správněprávní odpovědnost za přestupky má jak fyzická, tak právnická osoba, či podnikající fyzická osoba, která naplní znaky vymezené ve zvláštních zákonech.¹¹⁹

7.1.1 Nejrelevantnější přestupky dle ZoZT

Dále se zaměřím na přestupky dle ZoZT, kterých se obecně může dopustit každý, kdo poruší povinnosti stanovené tímto zákonem. V § 27 a § 27a ZoZT je formulován široký výčet jednotlivých skutkových podstat, jichž se pachatel může v oblasti ochrany zvířat dopustit. Vymezení přestupků fyzických osob dle ZoZT do značné míry koresponduje s přestupky, kterých se mohou dopustit také právnické osoby.

V případě zájmového chovu psů v souvislosti s množírny, se fyzická osoba může dopustit zejména přestupku týrání zvířat dle § 27 odst. 1 písm. b) ZoZT, ve smyslu rozmnožování zvířat v nevhodných podmínkách dle § 4 odst. 1 písm. l) ZoZT. Zároveň se pachatel může v souběhu dopustit přestupku dle § 27 odst. 2 písm. b) ZoZT, a to z důvodu porušení evidenční povinnosti stanovené v § 7a odst. 2 ZoZT. Tyto zmíněné přestupky mohou být v souběhu i s dalšími skutkovými podstatami, jež jsou stanoveny především v § 4 ZoZT, kde je demonstrativním výčtem vymezeno, jaká jednání spadají pod pojem týrání zvířete.

¹¹⁷ § 5 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁸ § 24a odst. 4 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁹ MLÍKOVSKÝ, Pavel, ČOPÁKOVÁ, Tereza. Nový zákon o přestupcích – zavedení institutů trestního práva, nová úprava promlčení či možnost rozšíření compliance programů [online]. epravo.cz, 2. srpna 2017 [cit. 2. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/novy-zakon-o-prestupcich-zavedeni-institutu-trestniho-prava-nova-uprava-promlцени-ci-moznost-rozsireni-compliance-programu-106202.html>>.

Jak přesně bude klasifikováno protiprávní jednání pachatele na úrovni správního práva, bude záležet na konkrétním posouzení případu, jelikož pachatel může v souběhu naplnit hned několik skutkových podstat přestupků na úseku ochrany zvířat.¹²⁰

7.1.2 Správní tresty a zvláštní opatření u přestupků

Obecní úřad obce s rozšířenou působností může v případech ochrany zvířat v zájmových chovech ukládat správní tresty, nejčastěji v podobě finančního postihu. Fyzické osobě může být správním orgánem dle ZoZT uložena pokuta za protiprávní jednání do výše 1.000.000,- Kč, zatímco právnické či podnikající fyzické osobě až do výše 3.000.000,- Kč. Správní orgán dále může uložit zákaz činnosti. U právnické nebo podnikající fyzické osoby lze navíc stanovit povinnost zveřejnit rozhodnutí o přestupku.

Správní orgán má pravomoc pachateli uložit paralelně s pokutou či jiným správním trestem tzv. zvláštní opatření dle ZoZT. Jedná se o soubor několika prostředků, jimiž disponuje správní orgán, a to za účelem vydat opatření, které je adresováno určitému pachateli v konkrétní věci. Zvláštní opatření se zpravidla ukládají při zjištění nedostatků na základě kontroly KVS, jež byla provedena u pachatele. Tato opatření vydává obecní úřad obce s rozšířenou působností, přičemž existuje jediná výjimka, kdy může opatření uložit také orgán ochrany zvířat, a tím je závazný pokyn k odstranění zjištěných nedostatků.¹²¹ Na úseku zájmového chovu zvířat, se dle mého názoru nejčastěji objevuje zvláštní opatření zákazu chovu zvířat, propadnutí týraného zvířete či jeho zabrání a umístění týraného zvířete do náhradní péče.

Zákaz chovu zvířat je preventivním opatřením, které je způsobilé pachateli zabránit v dalším týrání zvířat. Zákonodárce zavedl dané opatření zejména kvůli recidivistům, jimž sice byla zvířata odebrána, ale takovýto pachatel si mohl pořídit zvířata nová a opětovně je týrat. Pro uložení daného opatření musí být ovšem kumulativně splněno několik podmínek. Jednou z těchto podmínek je například to, že zákazem chovu lze postihovat pouze pachatele, kterému byla uložena zároveň pokuta za přestupek dle ZoZT, přičemž se nesmí jednat o bagatelní věc.

Dalším zvláštním opatřením je propadnutí zvířete, jehož novým vlastníkem se stává stát. K tomuto dochází zejména u případů, kdy je zvíře pachatelem týráno a je zde důvodná obava, že v tom bude pokračováno nebo by mu pachatelem nebyla poskytnuta řádná péče, kterou zvíře kvůli zdravotnímu stavu potřebuje. Obdobně jako u zákazu chovu, i zde se musí jednat o pachatele přestupku. Oproti tomu institut zabrání zvířete se použije například tehdy, pokud je

¹²⁰ RENNEROVÁ, Zuzana. Nová pravidla pro zájmové chovy psů a koček - I. část [online]. pravniprostor.cz, 14. května 2019 [cit. 24. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/nova-pravidla-pro-zajmove-chovy-psu-a-kocek>>.

¹²¹ MÜLLEROVÁ, Hana a kol. Kapitoly o právech zvířat: "My a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. Praha: Academia, 2016, s. 693.

pachatelem osoba, kterou nelze postihnout za přešupek, a to například z důvodu nepřičetnosti.¹²²

V neposlední řadě bych ráda uvedla opatření umístění zvířete do náhradní péče. Novelou ZoZT byla vypuštěna podmínka, že se musí jednat o zvíře, které je opakovaně týráno nebo pokud to vyžaduje jeho zdravotní stav. Pachatel na základě rozhodnutí správního orgánu musí zvíře dobrovolně vydat a pokud tak nečiní bude mu zvíře odejmuto. Následně je zvíře umístěno u pečovatele, kterým je zpravidla útulek pro zvířata. Všechny potřebné výdaje jdou k tíži vlastníka zvířete a má povinnost je uhradit. Pokud se tak nestane, může příslušný orgán vydat rozhodnutí, že se zvíře stává majetkem státu. Náklady za zvíře platí pečovateli obec a ta je posléze vymáhá od povinného.¹²³ V minulosti nastávalo právní úskalí v případech, kdy zvíře bylo umístěno do náhradní péče od osoby, která nebyla jeho vlastníkem a tato osoba neplatila potřebné výdaje. Pro správní orgány to bylo finančně náročné, jelikož v dané situaci nebylo možné rozhodnout, že se zvíře stává majetkem státu. Důsledkem bylo to, že se v praxi tato varianta opatření nenacházela tak často, jak by měla. Na daný jev reagovala novela ZoZT, která nově zavedla možnost zabránit zvířete od chovatele, který jej nevládní.¹²⁴ Domnívám se, že daná změna je legitimním řešením výše specifikované situace. Správní orgány se nebudou muset nadále zabývat finanční otázkou. V tomto důsledku doufám, že budou využívat opatření umístění zvířete do náhradní péče vždy, kdy to bude s ohledem na situaci potřeba.

S výše popsaným institutem souvisí zvláštní opatření předběžné náhradní péče, kterým se řeší akutní případy při provedení kontrol orgánem ochrany zvířat. Předběžná náhradní péče se využije hlavně tehdy, pokud KVS zjistí závažné pochybení na straně chovatele zvířete a je nutné mu zvíře bezprostředně odebrat, jinak by zvířeti hrozila větší zdravotní újma. Za daných okolností nelze čekat na vydání rozhodnutí ve správním řízení o jiném zvláštním opatření, například o propadnutí zvířete. Předběžné opatření je vykonatelné ihned po jeho vyhlášení. V praxi to tedy vypadá tak, že veterinární inspektor společně s příslušným zaměstnancem obecního úřadu obce s rozšířenou působností provede kontrolu, o které se inspektor na základě ověřených informací domnívá, že bude potřeba bezprostředně zasáhnout. Pokud inspektor v průběhu kontroly shledá závažné porušení, je zaměstnanec výše popsaného úřadu oprávněn

¹²² HŮLOVÁ, Markéta. Zákon na ochranu zvířat proti týráni. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020, s. 78 [online]. noveaspi.cz [cit. 8. února 2021]. Dostupné na <<https://www.noveaspi.cz/products/lawTextPrint/13/171/1/2?timeslice=31.12.9999>>.

¹²³ MÜLLEROVÁ, Hana a kol. Kapitoly o právech zvířat: "My a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. Praha: Academia, 2016, s. 696-697.

¹²⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týráni, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů [online]. beck-online.cz, [cit. 8. února 2021]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqiyf6njqgfpwi6q&groupIndex=0&rowIndex=0>>.

na místě ústně vyhlásit předběžné rozhodnutí o náhradní péči.¹²⁵ Dle mého úsudku se jedná o efektivní a rychlý institut pro řešení naléhavých případů týrání zvířat.

7.1.3 Evidence přestupků na úseku ochrany zvířat

Novelou ZoZT byl zaveden zápis některých přestupků na úseku ochrany zvířat do Rejstříku trestů. Hlavním důvodem vzniku centralizované evidence přestupků byla potřeba informovanosti správních orgánů. Správní orgán, který aktuálně projednává přestupek, neměl v minulosti možnost se dozvědět o již spáchaných přestupcích pachatele, kterému byly v oblasti ochrany zvířat uloženy v působnosti jiného obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Recidivistům z tohoto důvodu nemohly být ukládány vyšší tresty, jelikož příslušné orgány nebyly obeznámeny o předchozím protiprávním jednání pachatele. V praxi často docházelo k tomu, že se chovatelé přemísťovali, aby nemohli být opětovně, a tedy přísněji, potrestáni.¹²⁶ Domnívám se, že evidence přestupků v oblasti ochrany zvířat je průlomovou změnou, která zabrání pachatelům ve vyhýbání se správněprávní odpovědnosti.

7.2 Trestné činy

Trestní zákoník definuje trestný čin, jako: *...protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.*¹²⁷ Zákon tedy vymezuje dvě podmínky, které musejí být kumulativně splněny, aby se jednalo o trestný čin. Za prvé musí být jednání protiprávní, což je dáno, pokud je čin v rozporu s právní normou. Druhou podmínkou je splnění znaků uvedených v zákoně. Pokud tyto znaky nebudou naplněny, nemůže být dané jednání označeno jako trestný čin. Jedná se o formální pojetí trestného činu, jež vytváří právní jistotu spočívající v přesném vymezení skutkových podstat.¹²⁸

Trestněprávní odpovědnost je subsidiární vůči uplatnění odpovědnosti podle jiných právních předpisů. Z tohoto pramení zásada subsidiarity trestní represe, jež je jednou z hlavních zásad trestního práva. Trestněprávní odpovědnost se uplatní jako ultima ratio, tedy pouze u případů natolik společensky škodlivých, kdy nepostačuje jiná ochrana právního řádu.¹²⁹ U

¹²⁵ MÜLLEROVÁ, Hana a kol. Kapitoly o právech zvířat: "My a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. Praha: Academia, 2016, s. 698-699.

¹²⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů [online]. beck-online.cz, [cit. 8. února 2021]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgiyf6njqgfpiw6q&groupIndex=0&rowIndex=0>>.

¹²⁷ § 13 odst. 1 zákona č. 40/2009 sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁸ JELÍNEK, Jirí a kol. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 2. vydání. Praha: Leges, 2010. s. 114-116.

¹²⁹ DRAŠTÍK, Antonín, FREMR, Robert, DURDÍK, Tomáš, RŮŽIČKA, Miroslav, SOTOLÁŘ, Alexander a kol. Trestní zákoník. Komentář. 1. díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 47-48 (§ 12).

trestných činů, které se vztahují k ochraně zvířat, je často velmi náročné rozpoznat, zda se jedná o přestupek či o trestný čin, a to právě v návaznosti na intenzitu společenské škodlivosti činu.

Trestní zákoník prošel nedávnou novelou, jež nabyla účinnosti 1. 6. 2020 (dále také „novela trestního zákoníku“). Novelizace trestního zákoníku spočívá především ve zvýšení ochrany zvířat, což souvisí s procesem dereifikace zvířat.¹³⁰

7.2.1 Nejrelevantnější trestné činy a sankce za ně

Ve vztahu k zájmovým chovům psů je relevantní úmyslný trestný čin týrání zvířat, který byl taktéž novelizován. V § 302 trestního zákoníku byl čin týrání zvířat původně popsán, jako zvlášť surové či trýznivé zacházení se zvířetem na veřejnosti. Nově je k naplnění skutkové podstaty tohoto činu dostačující surové či trýznivé nakládání se zvířetem. Podmínka zvlášť surového způsobu nebo týrání na veřejně přístupném místě, je již předmětem kvalifikované skutkové podstaty tohoto trestného činu. Kvůli zvyšujícímu počtu případů týrání zvířat došlo také ke zvýšení trestních sazeb. U privilegované skutkové podstaty se zvýšila horní hranice trestní sazby ze dvou na tři léta odnětí svobody. Podobně se zvýšila trestní sazba u kvalifikovaných skutkových podstat v daném ustanovení v odst. 2 a 3, kde je možno pachateli uložit trest odnětí svobody v délce až šesti let.¹³¹ Zákonodárce trest týrání zvířat zpřísnil, což se mi jeví jako správné s ohledem na skutečnost, že dané jednání je v aktuální době natolik společensky škodlivé, že je potřeba využívat více institutu trestního práva než kdy dříve. Především nárůst množiren je neúnosný, a proto mám za to, že byla potřeba upravit trestní zákoník a stanovit přísnější dopady takovéto nezákonné činnosti.

V trestní rovině je postižitelné také zanedbání péče o zvíře dle § 303 trestního zákoníku, a to i z hrubé nedbalosti, pokud pachatel, který má povinnost pečovat o zvíře, zmíněným jednáním způsobí zvířeti trvalé následky či smrt. Za tento čin může být pachatel potrestán odnětím svobody až na šest měsíců. Kvalifikovaná skutková podstata se zaměřuje na zanedbání péče u většího množství zvířat. Situace, kdy sice dojde k zanedbání péče u zvířete, ale nedojde u něj k vážnějšímu následku, je postihováno jako přestupek v rovině správního práva.¹³² Dle ustálené judikatury se větším množstvím zvířat myslí alespoň sedm těchto tvorů.¹³³

¹³⁰ JELÍNEK, Jiří. K nové trestněprávní ochraně zvířat aneb trefit kozla [online]. advokatnidenik.cz, 19. srpna 2020 [cit. 31. ledna 2021]. Dostupné na <<https://advokatnidenik.cz/2020/08/19/k-nove-trestnepravni-ochrane-zvirat-aneb-trefit-kozla/>>.

¹³¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 114/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony [online]. beck-online.cz, [cit. 31. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgiyf6mjrgpwi6q&rowIndex=0>>.

¹³² PRCHALOVÁ, Jana. Právní ochrana zvířat. 1. vydání. Praha: Linde, 2009, s. 159.

¹³³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. června 2011, sp. zn. 8 Tdo 657/2011.

Novelou trestního zákoníku byla zakotvena do § 302a nová skutková podstata chov zvířat v nevhodných podmínkách. Na rozdíl od výše uvedeného trestného činu, je v tomto případě nutné úmyslné zavinění pachatele. Účelem této právní úpravy je primárně postihnout nelegální činnost množíren na úrovni trestního práva. Nejedná se ovšem pouze o množírny, ale obecně o nevyhovující podmínky chovu. Privilegovaná skutková podstata bude naplněna v případě chovu většího počtu zvířat v nevhodných podmínkách, pokud bude tímto jednáním zvířatům způsobeny značné útrapy či budou ohrožovány na jejich životě. U první kvalifikované skutkové podstaty je navíc vymezen účel obchodu či kořistění se zvířaty, kdy může být pachatel odsouzen až na čtyři roky odnětí svobody. Při naplnění další kvalifikované skutkové podstaty může být pachatel odsouzen až na osm let odnětí svobody, například způsobí-li zvířeti takovýmto jednáním smrt či působí-li jako člen organizované skupiny.

Nekalé praktiky pachatelů v rámci byznysu množíren je skoro nemožné prokázat, jelikož zde většinou chybí dostačující důkazy k jejich odsouzení. Sazba u horní hranice tohoto činu je záměrně nastavena vysoce, aby policejní orgány byly oprávněné používat operativně pátrací prostředky, což napomůže k odhalení zločineckých organizovaných skupin.¹³⁴ Nicméně ze znění daného ustanovení není zjevné, co přesně znamená chov v nevhodných podmínkách. Jedná se o neurčitý právní pojem, jehož význam bude muset být dotvořen judikaturou. Další problém vidím v nevymezení kategorie zvířat, na které by tato norma měla dopadat. Z dikce zákona vyplývá, že dané ustanovení dopadá na všechna zvířata, což se mi jeví jako nesmyslné. Dle mého názoru měl zákonodárce tuto normu specifikovat, aby se týkala pouze zvířat v zájmových chovech. Poslední připomínku mám k základní skutkové podstatě tohoto činu, kde bych doplnila, že k naplnění znaků by byla potřeba také kořistění z této činnosti, což se objevuje až v kvalifikované skutkové podstatě. Zmíněný trestný čin se má zaměřovat na nelegální praktiky množíren, kde je účel zisku zjevný, proto měl dle mého názoru zákonodárce zakotvit tento znak již v privilegované skutkové podstatě.

Sankcí za všechny uvedené trestné činy může být trest odnětí svobody, u některých pak také propadnutí věci či zákaz činnosti. Novela trestního zákoníku zavedla další typ trestu, a to zákaz chovu a držení zvířat. Tento druh trestu je zaměřen na pachatele, jež se dopustili trestné činnosti v souvislosti s chovem či držením zvířat. Daný trest lze uložit i samostatně. Zákaz chovu a držení zvířat může být uložen fyzické osobě až na deset let. Tato sankce je specifická

¹³⁴ KOUTSKÁ, Dagmar. Zpřísní se novelou veterinárního zákona pravidla pro chovy psů? [online]. advokatnidenik.cz, 30. dubna 2019 [cit. 31. ledna 2021]. Dostupné na <<https://advokatnidenik.cz/2019/04/30/zprisni-se-novelou-veterinarniho-zakona-pravidla-pro-chovy-psu/>>.

tím, že ji lze uložit také právnické osobě, a to až na dvacet let.¹³⁵ Novelou trestního zákoníku došlo také ke změně trestního řádu, který zavedl možnost uložit trest zákazu chovu a držení zvířat trestním příkazem.¹³⁶ Kontrolu výkonu daného trestu provádí KVS, a to namátkovou kontrolou obydlí, jiných prostor či pozemků. V souvislosti s tímto je odsouzený povinen k součinnosti, přičemž musí umožnit vstup inspektorovi KVS a strpět další nezbytné úkony.¹³⁷

7.2.2 Ostatní trestné činy a zhodnocení novely trestního zákona

Existují i další trestné činy, které souvisejí se zájmovým chovem psů, respektive s množírny psů. Jedná se zejména o trestný čin neoprávněného podnikání dle § 251, poškození cizích práv dle § 181, podvod dle § 209, zkrácení daně dle § 240 či poškození spotřebitele dle § 253 trestního zákoníku.¹³⁸ Před novelizací trestního zákoníku byla snaha nelegální množírny postihovat právě přes zmíněné trestné činy. Všechny výše specifikovaných trestných činů se může dopustit fyzická i právnická osoba, jak vyplývá z dikce § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Ohledně této problematiky je potřeba ještě dodat, že trestných činů se v dané oblasti pachatelé zpravidla dopouštějí v jednočinném či vícečinném souběhu.

Jak jsem již avizovala výše, v oblasti ochrany zvířat je velmi obtížné specifikovat intenzitu škodlivosti daného činu, a proto příslušné orgány často postupují spíše dle správních zákonů. To potvrzuje i fakt, že před novelou trestního zákoníku bylo uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody za týrání zvířat pouze ojedinělou výjimkou. Aktuální legislativa nově umožňuje, aby byl prvopachateli v těch nejkrutějších případech uložen nepodmíněčný trest odnětí svobody, což za minulé právní úpravy nešlo.¹³⁹

Trestní zákoník navíc problematiku ochrany zvířat řeší jen velmi okrajově oproti ZoZT, a to způsobuje, že Policie má tendenci postupovat spíše dle správních předpisů a vyvodit z daného jednání přešůpek.¹⁴⁰ Z výše uvedených důvodů se domnívám, že novelizace trestního zákoníku je účelnou změnou, jež v oblasti týrání zvířat poskytne potřebnou a efektivní ochranu, zejména psům v souvislosti s množírny.

¹³⁵ § 20a zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁶ JELÍNEK, Jiří. K nové trestněprávní ochraně zvířat aneb trefit kozla [online]. advokatnidenik.cz, 19. srpna 2020 [cit. 31. ledna 2021]. Dostupné na <<https://advokatnidenik.cz/2020/08/19/k-nove-trestnepravni-ochrane-zvirat-aneb-trefit-kozla/>>.

¹³⁷ § 350ab odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁸ RENNEROVÁ, Zuzana. Množírny psů de lege lata [online]. epravo.cz, 25. září 2015 [cit. 28. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/mnozirnny-psu-de-lege-lata#note-8>>.

¹³⁹ Zastavme množírny [online]. hlaszvirat.cz, 26. března 2020 [cit. 31. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.hlaszvirat.cz/kampane/48-zastavme-mno%C5%BE%C3%ADrny>>.

¹⁴⁰ MITÁŠOVÁ, Barbora. Mazlíček, či hračka? Novela trestního zákoníku má přinést vyšší tresty za týrání zvířat [online]. pravo21.cz, 3. července 2018 [cit. 31. ledna 2021]. Dostupné na <<https://pravo21.cz/pravo/mazlicek-ci-hracka-novela-trestniho-zakoniku-ma-prinest-vyssi-tresty-za-tyrani-zvirat>>.

Na druhou stranu lze u řešení problematiky množíren polemizovat o tom, zda by nemělo nejprve dojít k zpřísnění sankcí a vytvoření efektivních metod a nástrojů na úseku státní správy. Zákodárce by měl v souladu se zásadou subsidiarity trestní represe nejdříve zvážit a v praxi vyzkoušet řešení, k odstranění nežádoucích množíren a dalších protiprávních jednáních souvisejících s ochranou zvířat na úrovni správního práva.¹⁴¹ Domnívám se ovšem, že by řešení pouze na poli správního práva nebylo dostačující, a to právě s ohledem na náročnost prokázání nezákonného jednání pachatelů. Správní orgány většinou nejsou schopny prokázat naplnění skutkových podstat přestupků v těchto případech. Policie jako orgán činný v trestním řízení má více pravomocí a dokáže lépe odhalit nekalou činnost množíren.

¹⁴¹ JELÍNEK, Jiří. K nové trestněprávní ochraně zvířat aneb trefit kozla [online]. advokatnidenik.cz, 19. srpna 2020 [cit. 31. ledna 2021]. Dostupné na <<https://advokatnidenik.cz/2020/08/19/k-nove-trestnepravni-ochrane-zvirat-aneb-trefit-kozla/>>.

8 Závěr

V mé diplomové práci popisuji koncepci právní úpravy zájmového chovu psích plemen *de lege lata*. Hlavním cílem bylo nastínit čtenáři legislativu zájmových chovů, přičemž jsem se převážně zaměřila na komplexní shrnutí práv a povinností chovatelů psů. Stěžejní pro dané téma byly nedávné novely zákonů, které jsem se pokusila podrobně rozebrat. Také jsem uváděla odlišnosti platných právních předpisů oproti předchozí právní úpravě, přičemž jsem se zamýšlela, zda je daná novela účelná. Dále jsem posuzovala, zda je nynější právní úprava zájmového chovu psích plemen dostatečně způsobilá chránit psy v těchto chovech. Pokud jsem při tomto hodnocení našla nedostatky v legislativních předpisech, vždy jsem se snažila uvádět také návrhy *de lege ferenda*, které by nežádoucí stav mohly napravit.

V druhé kapitole jsem prozkoumávala legislativní úpravu zájmových chovů zvířat v oblasti vnitrostátní, unijní i mezinárodní. Na mezinárodní úrovni neexistuje závazný dokument, kterým by byla regulována ochrana těchto zvířat, natož pak přímo psů. Vzácnou výjimkou na tomto poli je regionální Evropská dohoda o ochraně zvířat v zájmovém chovu. Na druhou stranu vzniká nespočet podnětů ze strany nevládních organizací, které sice nejsou právně závazné, ale bezesporu nepřímo ovlivňují politické dění.

Unijní právní úprava v oblasti welfare zvířat v zájmových chovech je velmi chabá. Tato problematika byla přenechána spíše na vnitrostátní legislativě jednotlivých členských států. Přesto najdeme v primárním právu EU zásadní myšlenku, že se na zvířata má pohlížet jako na vnímající bytosti, což bylo zakotveno i do našeho právního řádu. Sekundární právo EU již nabízí více právních aktů v souvislosti se zájmovými chovy. Jedná se o různá nařízení, která se ovšem zaměřují spíše na boj s nemocemi a podobně, než na ochranu dobrých životních podmínek zvířat. Mohu konstatovat, že všechny vnitrostátní právní předpisy České republiky jsou v souladu s unijním právem v oblasti ochrany zvířat v zájmových chovech. Těmito právními předpisy jsou zejména ZoZT a veterinární zákon, které zakotvují příslušné právní akty EU. Jedná se například o pravidla neobchodních přesunů zvířat v zájmovém chovu či podmínek veterinární péče. Úprava zabývající se pouze ochranou welfare zvířat, tedy dobrých životních podmínek zvířat, není doposud regulována žádným závazným právním aktem EU. Návrhem *de lege ferenda* bych proto navrhovala nastavit minimální standardy na úrovni EU, jež by zaručily alespoň základní ochranu welfare zvířat v zájmových chovech, jelikož takováto právní úprava zde zcela chybí.

Ve třetí kapitole jsem popsala stěžejní pojmy týkající se zvířat v zájmových chovech. Pojem zvíře je definováno v právu soukromém a veřejném odlišně. Tato odvětví práva

vymezují také různé kategorie zvířat, což se mi jeví jako velmi chaotické pro adresáty daných norem. Navíc v jednotlivých právních předpisech veřejného práva je tento pojem interpretován také jinak. Bylo by tedy vhodné sjednotit daný koncept či definovat ho v každém zákoně zvlášť. V soukromém právu bych navrhovala zavést kategorii zvířat *sui generis*, aby se nerozlišovalo, zda je zvíře věcí v právním slova smyslu nebo nikoliv. Zvíře je živý tvor a jako takový by měl spadat do zcela speciální kategorie. Dále jsem se zabývala pojmy zájmový chov, chovatel, chovatelská stanice a welfare.

V další čtvrté kapitole vymezují obecné povinnosti chovatelů zvířat v zájmových chovech. Dále jsem se zaměřila přímo na povinnosti chovatelů psů. Tyto jsou stanoveny zejména v ZoZT a veterinárním zákoně. Oba zmíněné předpisy prošly nedávnou novelizací. Z tohoto důvodu jsem zde zmínila zásadní novely, které souvisejí se zájmovým chovem psů. Jedná se především o oznamovací povinnost chovatelů a čipování psů. Oznamovací povinnost může přispět k lepší přehlednosti o chovatelích a psech v zájmových chovech. Označování psů čipem je nedávnou novinkou, která by měla přispět v boji proti množírám. Zákonodárce ovšem povinnost očipovat psa spojil s očkováním proti vzteklině. Tím nastolil paradoxní situaci, kdy musel být pes od 1. 1. 2020 očipován a pokud se tak nestalo, byl pes pokládán automaticky za nenačkovaného, přestože fakticky vakcínu dostal. Domnívám se, že dané novely jsou způsobilé přispět k větší přehlednosti na úseku zájmových chovů zvířat, což může pomoci také při kontrolách ze strany správních orgánů. Nicméně bych zde zákonodárci vytkla určité nedostatky, zejména co se týče důsledku neoznačením psa čipem. Dále jsem zákonodárci vytkla neexistenci centrálního registru psů, přičemž ten by měl vzniknout až v roce 2022. Celá tato myšlenka pak postrádá smysl. Chovatelé tak mají ze zákona povinnost označit psy čipem, ale tento čip prozatím nemusí být nikde evidován.

V páté kapitole jsem se zaměřila na rozmnožování psů. V této souvislosti jsem vyzdvihla také problematiku množíren, o kterých se ve společnosti v posledních letech dosti diskutuje. Pojem množírna byl legislativně definován až nedávnou novelou ZoZT. V dalších podkapitolách jsem zmíněnou novelu probrala. Jedná se především o stanovení podmínek chovu, kdy byly nad rámec obecných povinností uloženy chovatelům tyto speciální požadavky. Zákonodárce tedy vytyčil určité mantinely pro reprodukci psů a koček. S tímto souvisí také zakotvení evidenční povinnosti o prodaných a darovaných štěňatech. Tyto novely by měly pomoci s omezením vzniku a fungování množíren. Mám za to, že dané legislativní změny samy o sobě nejsou způsobilé množírny eliminovat. Je potřeba se nadále zabývat tímto problémem a pokoušet se najít další řešení. V této souvislosti jsem uvedla návrhy *de lege ferenda*, které by

dle mého názoru mohly napomoci navýšit ochranu psů v zájmových chovech. Bylo by například vhodné omezit prodej psů po internetu či apelovat na předání psa v místě jeho chovu.

Dozor na úseku ochrany psů v zájmových chovech jsem popsala v kapitole šesté. Kontroly podmínek zájmových chovů psů či obecně zvířat provádí KVS, která se zaměřuje zejména na dodržování povinností vyplývajících ze ZoZT a veterinárního zákona. Veterinární inspektoři provádějí tyto kontroly nejčastěji v objektech zájmových chovů. KVS v některých případech spolupracuje také s Policií. Jedná se o případy, kdy povinná osoba nechce vpustit inspektora do prostoru chovu, přičemž veterinární inspektor si toto nemůže vynutit. Situace se ovšem komplikuje, pokud je chov psů umístěn přímo v obydlí. Policie nemá pravomoc vstoupit do bytových prostor bez dalšího, k tomuto by musela získat soudní povolení. Z výše zmíněných důvodů tak množitelé často umísťují své množírny psů do bytových zařízení, právě s ohledem na nedotknutelnost obydlí. Dle mého názoru by proto bylo vhodné rozšířit pravomoc Policie tak, aby v případě podezření z týrání zvířete mohla vstoupit do bytového prostoru.

V sedmé kapitole jsem se nejprve zaměřila na přestupky dle ZoZT. V tomto zákoně najdeme široký výčet jednotlivých skutkových podstat, jichž se pachatel na úseku ochrany zvířat může dopustit. Vymezení přestupků fyzických osob se do značné míry překrývá s přestupky právnických či fyzických podnikajících osob. V souvislosti s množírny se pachatel může dopustit hned několika přestupků současně. Zpravidla se takovýto pachatel dopustí přestupku týrání zvířat, konkrétně rozmnožování psů v nevhodných podmínkách, v souběhu například s porušením evidenční povinnosti chovatele. Je tedy zjevné, že při provozování nelegálních množíren psů se pachatel dopouští v souběhu hned několika přestupků v oblasti ochrany zvířat, přičemž bude vždy záležet na konkrétním posouzení daného případu. Dále jsem rozebrala v této kapitole správní tresty a zvláštní opatření. Na poli ochrany psů v zájmových chovech se bude nejčastěji objevovat opatření zákazu chovu zvířat, propadnutí týraného zvířete či jeho zabrání a umístění týraného zvířete do náhradní péče. Nově byla zavedena centralizovaná evidence přestupků na úseku ochrany zvířat. Daná evidence by měla napomáhat k informovanosti správních orgánů o recidivistech. Zakotvení tohoto institutu vnímám velmi pozitivně, jelikož pachatelé se často přemísťovali, aby nemohli být opětovně, a tedy přísněji, potrestáni

Druhou část sedmé kapitoly tvoří trestné činy. Zde jsem se zaměřila především na novelu trestního zákoníku, která zakotvila novou skutkovou podstatu chov zvířat v nevhodných podmínkách a také například modifikovala trestný čin týrání zvířat, u něhož došlo zejména ke zvýšení trestních sazeb. Všech trestných činů, které se týkají oblasti ochrany zvířat, se může dopustit jak fyzická, tak právnická osoba. Dále byl novelou trestního zákoníku zaveden nový

druh trestu zákaz chovu a držení zvířat. I přes určité nedostatky dané právní úpravou, jež jsem zde vytkla, se domnívám, že byla tato novela potřebná. Trestní zákoník se zabývá ochranou zvířat pouze okrajově a Policie má tendenci v této oblasti postupovat hlavně dle ZoZT, popřípadě dalších správních předpisů. Tato novela trestního zákoníku se mi i přes své nedostatky jeví jako efektivní způsob k ochraně psů, zejména s ohledem na omezení vzniku množíren. Policie jako orgán činný v trestním řízení může nově v případech organizované zločinecké skupiny použít operativně pátracích prostředků, a to právě v důsledku zavedení vyšších trestních sazeb. V souvislosti se subsidiaritou trestní represe můžeme ovšem polemizovat o tom, zda by nemělo dojít ke změně především na úrovni správního práva. Dle mého názoru by toto řešení nebylo dostačující, jelikož správní orgány nejsou schopny ve složitějších případech bezpečně prokázat naplnění skutkových podstat daných přestupků, právě s ohledem na omezenou pravomoc oproti orgánům činným v trestním řízení. Navíc se domnívám, že množitele psů neodradí uložení pouhé pokuty či jiného správního trestu.

Na závěr chci poukázat na skutečnost, že se Česká republika aktuálně řadí mezi nejnávštěvnější země na poli trestněprávní ochrany zvířat právě díky výše zmíněným novelám v této oblasti.¹⁴² Domnívám se, že míra vyspělosti společnosti se pozná zejména na tom, jak efektivně chrání zvířata, a to nejen v zájmových chovech. Doufám, že nepolevíme v tomto úsilí a budeme se jako národ snažit prosazovat ochranu zvířat i nadále.

¹⁴² Zastavme množírny [online]. hlaszvirat.cz, 26. března 2020 [cit. 31. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.hlaszvirat.cz/kampane/48-zastavme-mno%C5%BE%C3%ADrny>>.

9 Seznam použitých zdrojů

9.1 Monografie

MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013. 485 s.

CHAPOUTHIER, Georges. Zvířecí práva. 1. vydání. Praha: Triton, 2013. 118 s.

STEJSKAL, Vojtěch, LESKOVJAN, Martin. Člověk a zvíře - v zajetí či v péči? : aktuální právní a věcné otázky nakládání se zvířaty. 1. vydání. Praha : Vodnář, 2010. 113 s.

JANČÁŘOVÁ, Ilona, et al. Právo životního prostředí: zvláštní část. Brno: Masarykova univerzita, 2015. 621 s.

PRCHALOVÁ, Jana. Právní ochrana zvířat. Praha: Linde, 2009. 327 s.

MÜLLEROVÁ, Hana a kol. Kapitoly o právech zvířat: "my a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. Praha: Academia, 2016. 797 s.

DOUSEK, Jiří, DOUSEK, Jiří. Pes v zrcadle předpisů. 2. vydání. Praha: LexisNexis CZ, 2004. 103 s.

DAMOHOŘSKÝ, Milan. Právo životního prostředí. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. 617 s.

WEBSTER, John. Životní pohoda zvířat: kulhání k Ráji: praktický přístup k nápravě problému naší vlády nad zvířaty. Praha: Práh, 2009. 291 s.

PEKÁREK, Milan. Právo životního prostředí. 2. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 379 s.

JELÍNEK, Jiří a kol. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 2. vydání. Praha: Leges, 2010. 904 s.

9.2 Právní předpisy mezinárodního práva

Evropské dohoda o ochraně zvířat v zájmovém chovu č. 19/2000 Sb. m. s.čer

9.3 Právní předpisy Evropské unie

Smlouva o Evropské unie. Úř. věst. C 202, 7. června 2016, s. 13 a násl.

Smlouva o fungování Evropské unie. Úř. věst. C 202, 7. června 2016, s. 47 a násl.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 576/2013 ze dne 12. června 2013, o neobchodních přesunech zvířat v zájmovém chovu a o zrušení nařízení (ES) č. 998/2003. Úř. věst. L 178, 28. června 2013, s. 1 a násl.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 2016/429 ze dne 9. března 2016, o nálezích zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat („právní rámec pro zdraví zvířat“). Úř. věst. L 84, 31. března 2016, s. 1 a násl.

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 25. února 2016, o zavedení kompatibilních systémů registrace zvířat v zájmovém chovu ve všech členských státech. Úř. věst. C 35, 31. ledna 2018, s. 139 a násl.

9.4 Vnitrostátní právní předpisy České republiky

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 154/200 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností.

Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 21/2013 Sb., o stanovení podmínek při chovu psů a koček.

Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 19/2000 Sb.m.s., o sjednání Evropské dohody o ochraně zvířat v zájmovém chovu.

9.5 Komentáře

LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, 2400 s.

DRAŠTÍK, Antonín, FREMR, Robert, DURDÍK, Tomáš, RŮŽIČKA, Miroslav, SOTOLÁŘ, Alexander a kol. Trestní zákoník. Komentář. 1. díl. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 1490 s.

HŮLOVÁ, Markéta. Zákon na ochranu zvířat proti týrání. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020, 85 s. [online]. noveaspi.cz, [cit. 8. února 2021]. Dostupné na <<https://www.noveaspi.cz/products/lawTextPrint/13/171/1/2?timeslice=31.12.9999>>.

9.6 Důvodové zprávy

Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů [online]. beck-online.cz [cit. 28. prosince 2020]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=oz5f6mrqgez6obzl5shu&groupIndex=0&rowIndex=0>>.

Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů [online]. beck-online.cz, [cit. 14. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=oz5f6mrqgiyf6njqgfpwi6q&groupIndex=0&rowIndex=0>>.

Důvodová zpráva k zákonu č. 114/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony [online]. beck-online.cz, [cit. 31. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=oz5f6mrqgiyf6mjrgpwi6q&rowIndex=0>>.

9.7 Judikatura

Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 14. dubna 2011, Třetí senát, spojené věci C-42/10, C-45/10 a C-57/10, I - 2982.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. června 2011, sp. zn. 8 Tdo 657/2011

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. dubna 2015, sp. zn. 22 A 69/2013.

9.8 Odborné časopisy

MÜLLEROVÁ, Hana. Zvíře jako předmět právní úpravy veřejného práva a nový občanský zákoník. České právo životního prostředí, 2014, roč. 14, č. 35, s. 21.

9.9 Internetové zdroje

Obchod se zvířaty a chov zvířat jako výkon živnosti [online]. epravo.cz, 5. listopadu 2001 [cit. 26. prosince 2020]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/obchod-se-zviraty-a-chov-zvirat-jako-vykon-zivnosti-15332.html>>.

Stanovy Českého kynologického svazu. [online]. kynologie.cz, 7. prosince 2019 [cit. 29. prosince 2020]. Dostupné z: <<http://www.kynologie.cz/rady-a-predpisy>>.

SEKANINOVÁ, Irena. Zákaz chovu zvířat určených pro kožešiny [online]. vetweb.cz, 2. října 2017 [cit. 6. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.vetweb.cz/zakaz-chovu-zvirat-urceny-ch-pro-kozesiny/>>.

Ministerstvo zemědělství zpřísňuje chov zvířat: Zákaz delfinárií i prodeje psů v obchodech [online]. justice.cz, 16. září 2018 [cit. 7. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.ceska-justice.cz/2018/09/ministerstvo-zemedelstvi-zprisnuje-chov-zvirat-zakaz-delfinariii-i-prodeje-psu-v-obchodech/>>.

Oznamovací povinnost chovatelů tří a více fen starších jednoho roku [online]. svscr.cz [cit. 16. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.svscr.cz/zdravi-zvirat/oznamovaci-povinnost-chovatelu-tri-a-vice-fen-starsich-jednoho-roku/>>.

MICHALISKOVÁ, Pavla. Chov psů po novele veterinárního zákona z roku 2020 [online]. iurium.cz, 4. srpna 2020 [cit. 17. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.iurium.cz/2020/08/04/chov-psu-po-novele-veterinarniho-zakona-z-roku-2020/>>.

Pravidla pro chov psů se zpřísní, štěňata bude nutné očipovat [online]. pravni prostor.cz, 18. prosince 2019 [cit. 17. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.pravni-prostor.cz/aktuality/aktuality/pravidla-pro-chov-psu-se-zprisni-stenata-bude-nutne-ocipovat>>.

Vše o aplikaci mikročipu [online]. klinikanisa.cz [cit. 17. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.klinikanisa.cz/vse-o-aplikaci-mikrocipu/>>.

VORLÍČEK, Petr. Jaké hlavní změny přináší novela veterinárního zákona? [online]. svscr.cz, 10. ledna 2020 [cit. 17. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.svscr.cz/jake-hlavni-zmeny-prinasi-novela-veterinarniho-zakona/>>.

RENNEROVÁ, Zuzana. Aktuální legislativní změny na úseku zájmových chovů psů, část I. [online]. pravni prostor.cz, 4. července 2017 [cit. 22. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.pravni-prostor.cz/clanky/ostatni-pravo/aktualni-legislativni-zmeny-na-useku-zajmovych-chovu-psu>>.

RENNEROVÁ, Zuzana. Nová pravidla pro zájmové chovy psů a koček - I. část [online]. pravni prostor.cz, 14. května 2019 [cit. 24. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.pravni-prostor.cz/clanky/ostatni-pravo/nova-pravidla-pro-zajmove-chovy-psu-a-kocek>>.

HOFEREK, Jan. Rozhovor: Zuzana Rennerová – Množírny nejsou jediným problémem [online]. pravni prostor.cz, 26. října 2017 [cit. 24. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.pravni-prostor.cz/clanky/rozhovor-zuzana-rennerova-mnozirny-nejsou-jedinym-problemem>>.

<<https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/rozhovor-zuzana-rennerova-mnozirnynajsou-jedinam-problemem>>.

BALOUNOVÁ, Eva. Regulace chovu a obchodu se psy v EU - Problematika tzv. psích množiren v právních úpravách členských států Evropské unie [online]. psp.cz, srpen 2016 [cit. 24. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1&t=45>>.

FADRNÁ, Marcela. Stručně k ochraně zvířat proti týrání a k ochraně pohody zvířat [online]. epravo.cz, 4. února 2020 [cit. 28. ledna 2021]. Dostupné na <https://www.epravo.cz/top/clanky/strucne-k-ochrane-zvirat-proti-tyrani-a-k-ochrane-pohody-zvirat-110585.html#_ftn4>.

RENNEROVÁ, Zuzana. Množirny psů de lege lata [online]. epravo.cz, 25. září 2015 [cit. 28. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/mnozirnyn-psu-de-lege-lata#note-8>>.

FEREBAUER, Václav. Případ 212 týraných psů není ojedinělý. Zákony jsou na množirny krátké [online]. idnes.cz, 13. února 2018 [cit. 28. ledna 2021]. Dostupné na <https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/mnozirnyn-psu-veterinarni-sprava-nadace-na-ochranu-zvirat-veterinarni-zakon.A180206_150214_domaci_fer>.

MITÁŠOVÁ, Barbora. Mazlíček, či hračka? Novela trestního zákoníku má přinést vyšší tresty za týrání zvířat [online]. pravo21.cz, 3. července 2018 [cit. 31. ledna 2021]. Dostupné na <<https://pravo21.cz/pravo/mazlicek-ci-hracka-novela-trestniho-zakoniku-ma-prinest-vyssi-tresty-za-tyrani-zvirat>>.

KOUTSKÁ, Dagmar. Zpřísní se novelou veterinárního zákona pravidla pro chovy psů? [online]. advokatnidenik.cz, 30. dubna 2019 [cit. 31. ledna 2021]. Dostupné na <<https://advokatnidenik.cz/2019/04/30/zprisni-se-novelou-veterinarniho-zakona-pravidla-pro-chovy-psu/>>.

Zastavme množirny [online]. hlaszvirat.cz, 26. března 2020 [cit. 31. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.hlaszvirat.cz/kampane/48-zastavme-mno%C5%BE%C3%ADrny>>.

JELÍNEK, Jiří. K nové trestněprávní ochraně zvířat aneb trefit kozla [online]. advokatnidenik.cz, 19. srpna 2020 [cit. 31. ledna 2021]. Dostupné na <<https://advokatnidenik.cz/2020/08/19/k-nove-trestnepravni-ochrane-zvirat-aneb-trefit-kozla/>>.

MLÍKOVSKÝ, Pavel, ČOPÁKOVÁ, Tereza. Nový zákon o přestupcích – zavedení institutů trestního práva, nová úprava promlčení či možnost rozšíření compliance programů [online]. epravo.cz, 2. srpna 2017 [cit. 2. ledna 2021]. Dostupné na

<<https://www.epravo.cz/top/clanky/novy-zakon-o-prestupcich-zavedeni-institutu-trestniho-prava-nova-uprava-promlцени-ci-moznost-rozsireni-compliance-programu-106202.html>>.

9.10 Ostatní zdroje

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 12. února 2020 o ochraně vnitřního trhu EU a práv spotřebitelů před negativními dopady nezákonného obchodu se zvířaty v zájmovém chovu [online]. europarl.europa.eu [cit. 10. února 2021]. Dostupné na <https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0065_CS.html>.

Řád ochrany zvířat při chovu psů. Českomoravská kynologická unie [online]. cmku.cz, 16. srpna 2007 [cit. 28. prosince 2020]. Dostupné z: <https://www.cmku.cz/cz/rady-a-predpisy-cmku-152#k_6>.

Výsledky kontrol za rok 2020 [online]. svscr.cz [cit. 29. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.svscr.cz/zdravi-zvirat/vysledky-kontrol-2/>>.

Vládní návrh zákona č. 582/0, kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Abstrakt

Diplomová práce pojednává o právní úpravě zájmových chovů zvířat de lege lata, přičemž se zaměřuje zejména na práva a povinnosti chovatelů psích plemen. Právní pozice zvířat se v současné době neustále navyšuje, a to především v důsledku většího zájmu společnosti o blaho zvířat než kdy dříve. Hlavním cílem této práce je shrnout aktuální legislativu v oblasti zájmových chovů psů a zjistit její souladnost s právem unijním. Dále jsem se zaměřila na nedávné novely příslušných zákonů, přičemž jsem porovnávala efektivnost této právní úpravy ve vztahu k ochraně psů. Všechny zjištěné nedostatky v legislativě jsem se pokusila odstranit svými návrhy de lege ferenda, kdy jsem se především zaměřila na eliminaci tzv. množírén. Následně jsem vymezila pravomoci správních orgánů při výkonu dozoru na úseku ochrany zájmových chovů a objasnila jejich spolupráci s Policií při této činnosti. Na závěr jsem zkoumala přestupky a trestné činy související se zájmovými chovy psů, a to zvláště ve světle novel zákonů.

Klíčová slova

zájmový chov, chovatel, množírna psů, právní úprava chovu psích plemen, týrání zvířat, dobré životní podmínky zvířat, pes

Abstract

The master thesis discusses the legal regulation of pet breeding *de lege lata* focusing mainly on the rights and obligations of dog breeders. The legal position of animals is currently increasing, mainly due to the greater interest of society in animal welfare than ever before. The main objective of this work is to summarize the current legislation of dog breeding and to determine its compliance with EU law. I also focused on the recent amendments to the relevant laws and compared the effectiveness of this legislation in relation to the protection of dogs. I attempted to eliminate all the shortcomings that I found in the legislation with my proposals *de lege ferenda* and I mainly focused on the elimination of so-called puppy mills. Subsequently, I defined the powers of administrative authority in the supervision of the protection of dog breeding and clarified their cooperation with the Police. In conclusion, I examined the offenses and crimes related to dog breeding, especially with regard to amendments to the laws.

Keywords

pet breeding, breeder, commercial dog breeding facility/puppy mill, legal regulation of dog breeding, animal cruelty, animal welfare, dog